

ERDÉLYI GAZDA

AZ „E. G. E.“ TAGJAI INGYEN KAPJÁK.
ELŐF. ÁR: 1 ÉVRE 12 KOR., 1/2 ÉVRE 6 KOR.,
1/4 ÉVRE 3 KOR. EGY SZÁM 24 FILL.

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.
AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ES KIADÓHIVATAL:
KÖLOZSVÁR, BELKÖZÉP-UTCZA 11. SZ.
MINDEN KÜLDEMÉNY ODA INTÉZENDŐ.

Kérjük
az előfizetéseket megújítását.

TARTALOM:

Önálló eredeti czikkek:	
Az ár ellen. <i>Civis.</i>	77
A jó vetőmagról s a vetések ápolásáról. <i>Czirnes Bálint.</i>	78
Első segély az állatok betegségeinél. VIII. <i>J.</i>	79
Öntözzük-e trágyatelepünket vagy ne? <i>Demeter Andor.</i>	80
Kisbővebb sajközlemények 80	
Irodalmi szemle:	
Hazai lapokból. —r. —ő.	81
Külföldi lapokból. <i>É.</i>	82
Könyvszemle. (+)	82
Egyleti élet	82
Vegyes közlemények	82
Közgazdaság, üzlet, forgalom	83
Szerkesztői üzenetek	83
Hírdetések	

A legjobb magvak

legolcsóbb beszerzési

forrása

MAUTHNER ÖDÖN
cs. és kir.
udvari szállító,

József főherceg Ő cs. és kir. Fensége
udvari szállítója, a román király Ő Felsége
udvari szállítója. Ferdinánd bolgár fejedelem
Ő kir. Fensége udvari szállítója, a szerb
király Ő Felsége udvari szállítója, Fülöp
szász-coburg-góthai herceg Ő kir. Fensége
udvari szállítója

magkereskedése

BUDAPESTEN,

VI. ANDRÁSSY-ÚT 23-IK SZÁM. (28.)

Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

Az ár ellen.

— Állategészség rendészet és egyebek. —

Nem régen történt, hogy egy magyar sertéskereskedő három kocsirakomány sertést adott fel Prágába irányítva. A berakás előtt az illetékes vasuti szakértő megvizsgálta a sertéseket, s miután constatálta, hogy teljesen egészségesek, azok elszállítását engedélyezte. A szállítmány rendeltetési helyére Prágába — érkezvén ott a sertéseket újból megvizsgálták, s miután constatálták, hogy azok csakugyan teljesen egészségesek, — az egész szállítmányt kirekesztették a forgalomból, talán el is kobozták. Történt pedig mindez azon okból, mert a feladási állomás valamely szomszédos helységében a sertések között valamely betegséget jelez a hivatalos „Földmiv. lésügyi Értesítő“ s erről úgy látszik, hogy a cseh közegek jobban informáltak magukat, mint a belföldi eljáró szakértő.

Az Ausztriával kötött kiegyezés egyik nehezen kicsikart vívmányának tartottuk eleinte, hogy a kiegyezés életbe lépése után megszűnik azon szánalmas helyzet, hogy Ausztriának valamennyi helytartósága különleges intézkedéseket — jobban mondva akadályokat léptethetett életbe Magyarország állatforgalma ellen.

A kiegyezés keretében végre megoldották ezen kérdést, legalább a papíron, a meny nyiben a magyar kir. földmiv. lésügyi miniszterium 1899. évi szeptember hó 23-án kelt 75.500 sz. rendelete I. alatti csatolmányának 16-ik bekezdése így szól: „A kölcsönös állatforgalomra vonatkozó korlátozásokat, vagy tilamakat az illető központi hatóságok: Magyarországon az illető miniszter, Horvát-Szlavonországokban a bán, Ausztriában az illető miniszterek rendelik el. Ezen központi hatósághoz az alsóbb fokú hatóságok egyes kifogásolt szállítmányokról, volamint a másik állam területén fellépett állati járványokról mindannyiszor és pedig rendesen távirati uton jelentést tesznek, midőn ilyen forgalmi korlátozások érvényesítését szükségesnek vélik.

A központi hatóság határozza meg a foganatosítandó intézkedések módját és mérvét, valamint azok élelbeléptetésének időpontját.

Ezek daczára az alsó-ausztriai helytartóság 1899. évi november hó 10-én, — tehát az idézett rendelet ifjú életének második havában — 98201. sz. alatt hirdetményt bocsátott ki, a melyben kimondja, hogy Magyarország és Horvát-Szlavonországok egész területéről származó gazdasági és tenyészsertések Alsó-Ausztriában kereskedelmi forgalomba nem jöhetnek. A morvaországi helytartóság sem akart hátrább maradni, és bár szerény arczpirulással vallja, hogy a sertésvész náluk is „nagyobb mérvben“ el van terjedve, mégis hasonló for-

galmi korlátozást látott jónak kibocsájtani 1899. november 17-én 46118 sz. alatt szintén egész Magyarország és Horvát-Szlavon országok ellen.

A dolog legnehezebbje, a kiegyezés e részének kijátszása tehát in optima forma meg volt kezdve.

Elismeréssel registrálhatjuk azonban, hogy fáradhatatlan földmiv. lésügyi miniszterünk a dolgot korántsem hagyta annyiban, s az Alsó-Ausztria helytartósága által kibocsájtott fenti hirdetmény keltétől számított 40 nap mulva már a magyar földmiv. lésügyi miniszterium rendelete szerint „az osztrák cs. kir. belügyminiszter ur intézkedett az iránt, hogy az alsó-ausztriai és morvaországi cs. kir. helytartóságoknak kiadott hirdetményei megfelelő módosítással hatályon kívül helyeztessenek.

Hogy ezen ellenünk foganatosított törvénytelen korlátozások az országra milyen kárral jártak, arról hallgassunk.

Az ilyen károsodásokhoz hozzá is szokhattunk az idők folyamán. Békével túrjuk az általunk termelt és exportált állatállomány mesterséges eszközökkel való elértéktelenítését, a szállítás olyatén megszorítását, mintha mint hadviselő felek állnánk szemben egymással, pedig talántán „egyezkednénk.“ Saját lakosságunkkal szemben szigorral járunk el, csakhogy „állategészségrendészetünk“ ellen kifogás emelhető ne legyen, pedig az előirt intézkedések pontos betartása sokszor olyan anyagi áldozatot követel, mint maga a járványokozta kár.

És ha ezen megterhelhetés után legalább annyi előnyünk volna, hogy állatexportunk ellen akadályt nem gördítenek, ha igazán tetemes kárainkat a forgalom szabatos lebonyolításával ellensúlyozhatnánk, beletörődnénk bármily szigorú intézkedésekbe is. Azonban látnunk kell, hogy exportunk elől elzárkózik minden állam, még a hármasszövetséges Németország is. Egyetlen vevőnk Ausztria, s ott az egyes tartomány gyűlések napirendjén állandóan ott van a magyarországbeli állatexport ellen való támadás. Nem mintha importra nem szorulnának, hiszen az öröklött magyar gyűlöletéről ismert *Lueger* sem tudott más megoldást, mint, hogy Jassyban exportvágóhid emeltessék, s onnan lássák el hússal Ausztria fő fogyasztó piacát: Bécszet. Csak éppen a magyarországbeli termék nem kell. De bezzeg kell nekünk az osztrák rongy!

Az állattenyésztéssel foglalkozó kelet-európai országok közül Magyarország az, a mely az osztrák tartományok részére legtöbbet és legjobb minőségű árut exportál. A törekvés, hogy állattenyésztésünk az egyetlen külföldi vevőnk szeszélyétől függetlenné té-

Babós és Társai

vaskereskedése

KÖLOZSVÁRT,

Belközép-utca 25. sz.

Van szerencsénk a n. é. közönséget tisztelettel értesíteni, hogy az ujonnan megnyitott üzletünket dusan felszereltük mindennemű vasárunkkal, u. m. gazdasági eszközök, háztartási cikkek, konyhaberendezések, mindennemű szerszámok, technical cikkek, kocsi kenőcs, kovács szén, és minden e szakmába vágó itt fel nem sorolt tárgyakkól.

Bizományi raktárunk van a Budapesti Thury János és fia cég nagy szerkovács és haranggyarából, továbbá elvállaljuk a használt reszelők újra vágatását, a legjutányosabb árak mellett.

B. pártfogását kérve vagyunk

(123.)

Kiváló tisztelettel

Telefon sz. 351.

Babós és Társai.

tessék, nem új. De hogy sikerre nem vezetett, az jórészt rajtunk mulik. Egyik nagy hibánk e tekintetben, hogy úgy mondjam: katolikusabbak vagyunk a pápánál.

A magyar eredetű áru Ausztriában nem kell. Zajos üvöltéseket hallunk még a legutolsó osztrák iparkamara részéről is, ha e thémáról szó folyik. És míg nekünk annyi a fölöslegünk, hogy kivitelre is bőven telik, mégis annyira generosusak vagyunk, hogy akadály nélkül hagyjuk hozzánk beözönlöni a szerb sertést és marhát, holott egészen kétségtelen, hogy legalább tizszer annyi okunk volna ezt meggátolni, mint az ellenünk a külföld részéről érvényesítettik.

Azonban ma nem az a célom, hogy ezen legegységesebb dolgokról pengessem meg az agrárizmus lantját, hanem az a célom, hogy azon remediumokról gondolkozzam, amelyek alkalmasak a helyzet szanálására.

Első sorban figyelmébe ajánlanám a földművelésügyi kormányának, hogy lássa be, miszerint hiába való erőlködés az ok nélkül, dühöngő és dühében elvakult osztrák sógoroktól méltányos és előzékeny viszonyosságot várni, mert ok nélkül és a világos jog ellenére is olyan eljárást tanusít állatexportunk ellen, a mely már nem is animozitás, hanem határozottan ellenséges rosszakarat. Ha pedig ezzel tisztába jöttünk, s az ilyesmivel jó tisztában lenni, akkor gondoskodnunk kell arról, hogy első sorban ne szolgáltatassuk ki az országot s annak termelőit egy chimaerának, a mely jelezne, hogy Magyarország minden töle telhető megtesz, csak hogy Ausztriának kifogása ne lehessen a mi „állategészségrendészetünk” ellen. Mert ha nem Darányi, hanem egy arkangyal intézné is a legkorrektebbül az állategészségrendőri teendőket, a mi kedves osztrák szomszédaink bizonyára találnának kifogásolni valót szédületes bőségben.

Nekünk nem az az imminens érdekünk, hogy Ausztriát vevőnk gyanánt megtartsuk, hanem sokkal inkább az, hogy elveszítsük.*) Mert a mely napon mi felszabadulunk az osztrák egy-vevő uralma alól, akkor ő fog futva futni utánunk**) és áruink után, a melyet széles-e világon sehol meg nem kaphat olcsóbban, mint kizárólag és egyedül nálunk. És ez nem a jövő zenéje. Ez oly bizonyos tény, mint a mily bizonyos volt, hogy Szerbia beadja 1896-ban a derekát, a mint mi vétot mondtunk az üzelmeire.

Hogy pedig lehetővé tétessék a mi függetlenítésünk és Ausztria supremációjára a mi termelésünk fölött végkép megszűnjön, erre nem elég, ha a mi kormányunk „erkölcsileg” támogatást „ígér” az ideirányuló törekvéseknek.

Azon kevés termelési ág között, a melyek államháztartásunkban active állanak, az állatkivitel az, mely a legfontosabb és a legkellemetlenebb esélyeknek van kitéve,

Most nyílik alkalom a cselekvésre, mert a Németországgal kötött egyezmény rövid idő múlva lejár. Olyan garanciákat kér a gazdaközönség az új egyezményben, a melyek biztosítják az odairányuló állatforgalom zavartalan lebonyolítását. A mint értesülünk, *Dániel* volt kereskedelemügyi miniszter einöketével olyan társulat van alakulóban, a mely a külföldre exportálni óhajtja a magyar húsipari

termékeket. Melegen üdvözljük ezen okos vállalkozást, mert ez erőteljes haladást jelentene, kivált, ha a fontosabb állattenyésztési gócpontokon húsfeldolgozó gyártelepek létesítenének a legmesszebbmenő állami támogatás mellett, a melyek az előbbi vállalat céljaira szükséges anyagot beszolgáltatnának. Végül kiviteli nemzetközi állatvásárok szervezése és megtartása, és exportvágóhidak létesítése az a mi ezen programot kiegészíthetné, erős bizonyosággal annak, hogy az állatforgalom tekintetében elérkezett az az idő, a mely a haladást jelzi.

S ha ez az idő ránk virrad, akkor csodálkozva fogunk visszaemlékezni a mostani időkre, mikor tűrünk olyan chicanériát, a minőre a világtörténelemben példa nincsen, s a mely jobban lealáz a világ szemében, mint a valódi szegény. El kell jönnie e dolgok végének, a mely a jelenleginél bizonyára jobb lesz, mert rosszabb már nem lehet.

Civis.

A jó vetőmagról s a vetések ápolásáról.

Irta: *Czirmes Bálint.*

A tengeren tuli nagy gabonatermesztő országok s a termények árának rendkívüli hanyatlása, Európaszerte, évről-évre nehezebbé teszi a mezőgazdaság helyzetét. A gabonatermelés világversenyében, a magyar gazdának van a legszomorubb sorsa. Drága napszámmal dolgozunk s hazánk földrajzi fekvése is olyan, hogy háromszor drágábban szállítjuk terményeinket a világpiacra, mint azon tengeren tuli, vagy tőlünk keletre fekvő országok, melyek tulajdonképpen mezőgazdálkodásilag átmenetben vannak a juhásztori korszakból a földművelésibe, s a melyek kezdetleges gazdálkodásuknál fogva olcsóbban termelnek, mint mi. Ily viszonyok között a magyar birtokos osztály csak akkor képes magát fentartani, ha híven megfelel mindazon követelményeknek, melyeket a haladó kor eleje szab. Csak akkor képes a világversenyben rendületlenül megállni, ha kitünő művelés és bő trágyázás által, szántóföldjének minden holdja, háromszorta nagyobb termést ad, mint ma.

A gazdasági élet újabb alakulása hozta magával, hogy a gazdaosztály sem maradhat többé régi elzárkózottságában, mozdulatlan-ságában, hanem belé kell vegyülnie a létérti küzdelembe s a mint a mezőgazdálkodás üzleti oldala mind jobban kidomborodik, a gazdának is lépésről-lépésre el kell sajátítania és követnie az okszerű mezőgazdálkodás azon vivmányait, melyek a gyakorlati élet mezején kipróbálva üdvösnek s az anyagi boldogulás útjára vezetők bizonyultak.

Igénytelen soraim célja az, hogy most, a legfőbb vetési időszaknak, a tavasznak közeledtével felelevenítsem gazdatársaim előtt azon módokat és eljárásokat, melyeknek szemellett tartásával és alkalmazásával, képesek leszünk évenkénti átlagterméseinket úgy minőség, mint mennyiség tekintetében emelni.

Az évi hozam emelkedését lényegesen befolyásolja az elvetendő magnak gondos megválasztása és megfelelő előkészítése. Azt tartja a példabeszéd s a mellett tanuskodik a mindennapi élet tapasztalata is, hogy: „ha ocsut vetsz, gazt aratsz”, azaz: a milyen a vetőmag,

olyan a termés. Sajnos, hogy igen kevés kisgazda akarja ezt megérteni. A legtöbb kisgazda a jó és szép magot eladja, vagy háztartási célokra használja, s a selejtes, szorult szemű, rostálatlan, gyomoktól tarkáló magot veti a földbe, azt állítván, hogy a másodrendű vetőmag után épen annyi és olyan termés lesz, mint az elsőrendű gabonából. Hogy milyen káros, sőt bátran mondhatom vétkes eljárás ez, azt a legegységesebb ember is könnyen felfoghatja, ha egy keveset gondolkodik. Hiszen azok a burján magvak, melyeket a vetőmaggal a szántóra szórt, még bizonyosabban kikelnek, mint a kultúrnövények magvai, mert kisebb igényűek és kevesebb tenyészfeltételt kívánnak. Az ilyen vetőmaggal elhintett szántó, hamarabb kizöldül a burjántól, mint a termelni óhajtott növénytől.

A kikelt gyomok szaporítják és nehezítik a munkát, mert ki kell azokat gyomlálni, irtani, mit ha nem teszünk, akadályozzák a művelési növény fejlődését, mert elvonják annak tápanyagát s a csépléskor a gazdanövény magvai közé jutva, csökkentik annak értékét. A selejtes, szorult szemű, apró fejletlen magból lesz ugyan új növény, de nincs köszönet benne. Az ilyen vetés után telt szemű, sulyos, szép termést csak igen ritkán, kedvező időjárásakor és gazdag talajban várhatunk, szóval akkor, midőn a termelésre befolyást gyakorló tényezők igen kedvezően alakulnak. De ha például a vetés tenyészfeltételei nem kedvezők és több hátrányos befolyás éri a gabonát, a silány magból kikelő satnya növény nem tud a hátrányos befolyásoknak ellentállani s a termési eredmény igen szomorú következtetésekre fog vezetni. Épen ezért szükséges, hogy vetőmagul mindig kirostált, tiszta, gyommentes, fényes, szagtalan és csiraképes, sulyos és nagy szemű vetőmagot használjunk. Azért kívánatos, hogy sulyos és hasznos legyen a vetőmag, mert tudjuk a növény boncz- és élettanból, hogy az ilyen magban nagyobb mennyiségű tápanyag van összehalmozva s így a magból kikelő csiráknak több tápláléka lévén, erőteljesebb gyökérzetet és szárat fog hajtani, miáltal a hátrányos időjárásnak s másnemű káros befolyásoknak nagyobb mértékben képes ellentállani, mint a silány magból származó növény, tehát jóminőségű vetőmag után, rendes körülmények között, jövő termésünk minősége és mennyisége biztosítva van. Magyar gazdáink legnagyobb része a vetőmagot a rendelkezésre álló gabonakészletből, némelyek pedig a piacról szerzik be, ez nem helyes eljárás, mert itt a jobb és gyengébb minőségű magvak összekeverve vannak. Helyesebb azon eljárás, ha a gazda már aratás előtt vetőmag nyerése céljából kijelöli a táblának azon részét, melyen a legszébben álló és legerőteljesebben fejlődött gabonát látja. Ezt azután külön aratja, külön csépli és külön magtári kezelésben részesíti. Az ilyen módon beszerzett magot vetés előtt megrostáljuk, kitriöröztetjük s a növény természetéhez képest megcsávazzuk. Mivel a megrostált és kitriöröztött gabonában különböző sulyu magvak fordulnak elő, újabb időben készítének olyan gépeket is, a melyeknek segítségével a burjánmagvaktól megfosztott vetőmagot suly szerint is lehet osztályozni. A vetőmagnyerés szempontjából kijelölt táblát nem szabad tulérni hagyni, mert az ilyen kalászköböl aratás és hordáskor épen a leg-

*) Bár így volna!

**) De hátha nem utánunk, hanem másiéle fut?! 7.

A Zalathnai kénkovand

ipar részvénytársaság

Brassói kén- és mütrágya-gyára ajánlja legjobb minőségű mindennemű mütrágyáit

a t. cz. gazdaközönség figyelmébe. — 100 q.-án alóli megrendelést legegyszerűbb az „Erd. Gazd. Egylet” raktárához intézni. —

Árajánlatokkal készséggel szolgál a **KÖZPONTI IRODA BUDAPEST, IV. ker., Bécsi-utca 5. szám.**

sulyosabb magvak hullanak ki és mennek kárba. Legcélszerűbb ezeknek aratását a sárga érés beálltával foganatosítani, mert ekkor már az anyagbevándorlás úgy is megszűnt s így a gabona táptartalomban nem fog gyarapodni.

A termés sikerét jelentékenyen befolyásolja a vetés idejének megválasztása is. Általános szabályul azt mondhatjuk, hogy a növény természetének megfelelőleg, úgy az őszi, mint a tavaszi vetést akkor hajtsuk végre, mikor a szántó föld a vetésre alkalmas nyirkossági és melegségi állapotban van. Ha kövér talajon a megdőléstől vagy például a hesszeni légytől, vagy másnemű növényi ellenségek fellépésétől félünk, akkor a vetéssel 1—2 héttig késztünk.

(Folyt. köv.)

Első segély az állatok betegségeinél.

VIII.

A daganatokról és sebekről általánosságban elmondottak után térjünk most át a végtagokon előforduló sérülésekre és más bántalmakra.

Az állati test különböző helyein előforduló sérülések, zuzódások és sebek nagyban és egészben megegyeznek ugyan a végtagokon oly gyakran keletkező bajokkal, mindamellett ezek bonczati szerkezete, egyes szöveteinek élettani sajátossága és az ugynevezett izületi bajok arra utalnak, hogy róluk külön is megemlékezzem.

Nagyobb háziállatainknál, különösen pedig lovainknál a végtagok ép állapotától függ az állatok használhatósága és értéke. Másrészt nincsen a testnek egyetlen szerve sem, mely annyiszor és oly sokféle módon betegednék meg mint a végtagok.

És ez természetes is, miután ezeken nyugszik a test hatalmas sulya s a mozgással járó megerőltetéseket elsősorban is ezeknek kell hordozni; az ut és terep akadályait ezeknek kell legyőzni, miközben az erőművi sérülések elkerülése sokszor lehetetlen.

Kissé hibás lábállás és rosszul gondozott pata mellett, sebes mozgás vagy megerőltető munka esetén magamagát is megsérti az állat. Így pl. a bokázás mindennapi eset, a szárcsont zuzódása, a pártatiprás és más kisebb-nagyobb sérülések, melyeket az állat magán ejt, szintén gyakoriak.

De bármi okozta legyen a bajt, a végtagokon két fő tünettél találkozunk. Egyik a sántítás, másik a lobosodás.

A sántítás csaknem annyiféle módon nyilvánul, a mennyittele a sértés; a szegbehágásnál, nyilazásnál, sarokvánkoss zuzódásnál, boka-, térd-, csánk- és czombizületi bajoknál stb. mindig más-más módon.

A lob lényegében épen olyan itt is, mint más helyén a testnek, csak hogy sem az in, sem a csont szövetben nem jár olyan nagyfoku daganattal, mint a test lágy részeiben, de a melegség és fájdalom itt is ép oly biztos és állandó tünet, mint egyebütt.

Az egyszerű bokázás folytán keletkező zuzódásoknál kisebb bőrsebek mellett a bokát körülvevő daganatot találunk, mely néha elmosódottan felterjed a szárira is. A lobosodás fészke itt a bőr és a bőr alatti kötőszövet, melyek azonban ritkán lesznek annyira zuzva, hogy a szövetek elhalása vagy csak gennyedés is állana be.

Az inak lobosodása és daganata, eltekintve azon ritka esettől, mikor sulyos belső betegségek után keletkezik ez a baj, meg-

eröltető mozgások és kívülről beható sértések folytán lép fel s ilyenkor a rendes állapotban feszes, mozgékony inat majd a bokaizület felett, majd pedig a szár középtáján megvastagodva találjuk. A vastagodást képező daganat tömött, melegebb és nyomáskor érzékeny, fájdalmas. Ilyenkor járásközben inkább a pata hegyfalára nehezedik az állat s a kilépést kerüli. Nagyobb foku inlobnál láz is van jelen és ilyenkor az állat igen sokat fekszik.

Ugyanigy nyilvánul az *inhüvelylob* is, csak hogy ennél a hullámzó daganat közvetlenül a boka felett kezdődik s itt a legterjedelmesebb, míg felfelé mindinkább elmosódik. Ha az Achilles in hüvelye lobosodik meg, a csánk felett és a sarokcsont előtt levő háromszögben találunk ilyen meleg és fájdalmas hullámzó daganatot.

A *csonthártyalob* és a vele járó daganat a végtagok minden csontján előfordulhat, mégis leggyakrabban az ízületek körül és a szárcsonton találjuk. Ha nagyobb foku a lob és olyan csonton van, melyet csak kevés lágyrész fed, tapintás utján könnyen feltalálhatjuk a góczpontját, miben néha a külső behatásnál történt bőrsértés is segítségünkre van. Nagyfoku sántítás és a csont felületén kitapintható tömör, fájdalmas duzzanat észlelésénél tehát heveny csonthártyalobbal lesz dolgunk, mely lovaknál többnyire csontkinövésekre (holt-tetem, kapta-tetem, gyürüs-tetem stb.) vezet.

Ezek a tetemek részint alakjukról, részint pedig elhelyezkedésük szerint neveztetnek s néha csak szépség-hibául tekintendők, miután az állat használhatóságát, tétemény képességét, nem csökkentik, míg máskor állandó sántaságot vagy valamely izület feszeségét idézik elő. Felismerésük könnyű, miután szemmel láthatók. Az ugynevezett *holt-tetem* a szárcsonton fejlődik; a *kapta-tetem* a csücsonton fészkel s hosszátmérője 2—3-szor nagyobb keresztátmérőjénél, ha azonban kiszélesedik annyira, hogy a pártá és csüdizület a mozgásában korlátozza, *gyürüstetemenek* nevezzük; a *csánk-pók* a csánk-izület belső felületén keletkező kerekded dudorodás, melynek felismeréséhez különösen fejlődésének kezdetén, gyakorlott szem kívántatik. Az ugynevezett *nyul- és öztetem* a csánk hátsó vonalán található.

Az itt felsorolt lobos daganatokon kívül természetesen kisebb nagyobb sebek is keletkeznek a végtagokon, ép úgy, sőt még gyakrabban, mint a test más helyein.

Ezek a sebek, ha csak a bőrre és a bőr alatti kötőszövetre terjednek, sem jelentőségükre nézve, sem a gyógykezelés szempontjából nem különböznek a test más helyein előforduló sebektől, ha azonban a végtagokon lefutó hajlító- és feszítő-inakat vagy ezek hüvelyeit is érintik, avagy épen az ízületeken keletkeznek, akkor már egészen más elbírálás alá esnek, mint a többi sebek.

Minden betegségnél kedvezően befolyásolja a gyógyulást a nyugalom, sőt ennek hiánya sokszor kétséssé is teszi. Miután pedig az inak rendeltetése a mozgás közvetítésében van, alig képzelhető, hogy ezek feltétlen nyugalomba juthatnának; másrészt az inak véredénységények lévén a hegképződés rendes körülmények között is lassabban megy bennük végbe. Idejárul még a veszély, mely az inasebknél már keletkezésük percében kísért, t. i. azok befertőzése, üszkösödése és evesedése.

Ezek mind olyan figyelemreméltó esé-

lyek, melyekkel az inasek fellépésénél számolnunk kell.

A sebesülés nagyságához képest az in vagy teljesen átmetszetik, vagy csak részben szenved sérülést. Előbbi esetben az in végeinek csonkja a végtag mozgásakor eltűnik, utóbbi esetben pedig a seb alapján találjuk a megsértett inat. Ha pedig csak az in hüvely sértetett meg és a sértés nem átható, úgy fehér rostos, vérszegény állapot mutat a seb, mely a végtag mozgásakor sem változtatja helyét, míg ha a sértés átható, akkor sárgás, olajszerű váladék jelenik meg a seb felületén, mely a levegőn csakhamar nyulós tömör alvadékat képez, mi mellett a seb alapján, minden mozdulatánál a végtagnak, ott látjuk az inat ide-oda csuszálni.

A végtagokon találkozunk leggyakrabban az *izületi sebekkel* is. Mint tudjuk, az ízületek tokszalaggal légmentesen körülzárt részei a testnek és a levegő ilyen teljes kizárásában van erejük. Mihelyt a tokszalag megsérül, az izesülő csontvégek közé levegő hatol s a külső légnyomás összetartó hatása megszűnván, az izvégek eltávolodnak egymástól, a bejutott levegő izgatása folytán pedig eves izületi lob fejlődik, mely nemcsak az izület szétesését, hanem eves vérfertőzést és gyors halált von maga után. Ezért az ízületek sérülései a leg-sulyosabb bántalmakhoz sorolhatók s minden esetben gyors orvosi segélyt igényelnek.

Felismerésük ezeknek sem nehéz, mivel az izület táján keletkező sértések (akár metszés, akár szurás) szemmel láthatók, a kérdés tehát ilyenkor csak az, hogy a tokszalag sértve van-e. Erre a kérdésre pedig a sebből kiszivárgó olajszerű s könnyen alvadó izületi váladék jelenléte adja meg a feleletet.

Már most az a kérdés, hogy a felsorolt esetekben, milyen legyen az első segély?

A végtagok betegségeinél rendszerint sokat fekszik az állat, minélfogva bőven almozott kényelmes helyről kell gondoskodnunk, melylyel egyszersmind a teljes nyugalmat is biztosítanunk kell a beteg részére. Ilyenkor a test sulyának hordozása is nagy teher az állatnak; mozgásra kényszeríteni vagy munkára használni pedig egyenlő lenne az állatkinzásal. Különben is izületi bajoknál vagy az in sérüléseinél a mozgás nagy nehézséggel jár és miatta a gyógyulást tennők kockára.

Általában tanácsos az ilyen betegeknek könnyen emészthető, tápláló anyagokban dus és kevés takarmányt nyújtani, hogy az emésztő szervek rendes működése meg ne zavartassék s e mellett a test sulya csökkenjen.

A bokázás után keletkező daganatokat és horzsolásokat, ha lobosok, hideg vízzel borogatjuk, a horzolt sebeket pedig lysolos kenőccsel bekenjük. A lobosodás visszafelődésével szeszes bedörzsöléseket alkalmazunk és a száraz polyázást vesszük elő. Ha pedig a zuzódás olyan foku volt, hogy gennyedés áll be és a bőr alatt hullámzó daganat marad vissza, ezt mielőbb felnyitjuk, az üreget 4—6 % os creolin oldattal kifecskendezzük és ugyanilyen oldatba mártott sebvattát helyezvén a sebre, bepólyázzuk, nehogy az itt oly gyakran történő befertőzésnek tegyük ki a sebet.

Ilyen ápolás mellett gyorsan bekövetkezik a gyógyulás, de sokszor a létrehozó ok minőségéből folyólag a baj újra előáll. Szükséges tehát e mellett, hogy a bokázás okát is kifürkésztsük és ha az eltávolítható, eltávolítsuk.

Az okok között talán leggyakoribb a hi-

Eredeti Hanna árpa, Duppauzi zab, tavasz rozs Champlain-tavaszbuzza kitünő minőségben jutányosan kapható

HALDEK

magnagykereskedésében, József főherceg Ö cs. és kir. Fensége udvari szállítójánál

(257.)

BUDAPEST, VII. Károly-körut 9.

bás vasalás és a paták ferde növése, melyeken mindenkor könnyen segíthetünk.

In- és in hüvelylobok eseteinél, ha nyílt seb nincsen jelen, a lobosodás kezdetén egyszerűen hidegvizes pólyákat rakunk fel, melyekkel mérsékelt, de folytonos nyomás alatt tartjuk a részeket s ez által a lobos izzadmánynak nagyobb mérvű kilépését némiképp gátoljuk.

Ha egyszersmind az *inhüvely* vagy az *in sérülése* is jelen van, akkor a seb alapját és környékét carbolos vagy creolinos vízzel tisztára kimossuk és az oldatok valamelyikébe mártott tiszta sebvattával borítjuk be a sebet s e fölött bepolyázzuk. A seb további kezelésének meghatározása, az átmetszett invégek összeillesztése vagy az in hüvely-sebek légmentes elzárása pedig már az orvos feladata lesz.

Csont és csontthártyaloboknál, melyek erős vagy ismételt ütések, zúzódások után lépnek fel, ha egyben a lágyrészek sérülése is jelen van, a sebet lysolos kenőccsel kenjük be, a keletkező lobosodást pedig tartós és folytonos jeles vízzeli borogatással mérsékeljük. Kisebb és gyakran ismétlődő zúzódásoknál sokszor napok mulnak s talán újabb behatások mennek előre, mikor észrevehetjük a bajt, melyet aztán a legtöbbször nem méltatunk kellőleg, holott éppen ilyenkor lehetne az említett „*holt-tetek*” fejlődését megakadályozni; főleg az által is hogy a zúzódások okait idejében ki-fürkészhetszünk, esetleg pedig meg is szüntethetnénk.

Lülei sebeknél ugyanazok lesznek az első teendők, mint az in hüvely és in sérüléseinél, de itt már, bármily csekélynek lássák is a sérülés, azonnal orvoshoz kell fordulnunk.

J.

Öntözzük-e trágyatelepünket vagy ne?

Ezen kérdést illetőleg a gazdák véleményei eltérők. Egyesek föltétlenül szükségesnek találják, míg ellenben mások határozottan hátrányosnak nyilvánítják.

Hogy ezen kérdést megoldhassuk, szükségesnek vélem röviden ismertetni az öntözésből, illetőleg annak elmulasztásából származó előnyöket és hátrányokat.

A trágyatelepen felhalmozott trágya, bármily metódus szerint készítették is az, kiván téve a levegő, meleg s főleg a szél szárító hatásának. — A trágya megfelelő felbomlásához azonban nedvességet igényel, mert ellenkező esetben a felmelegedés oly nagymérvű lesz, hogy a trágyában foglalt szerves részek elszéneseznek s a korhadás a kívánatosnál egészen eltérő irányt fog ölteni. — Másrészt nagyon kívánatos azon körülmény is, hogy az alom megfelelően, keveredjék az ürülékkel, már pedig ha szárazon tartjuk telepünket, az úgyszólván ki van zárva.

Hiszen ha megtekintünk egy oly telepet, mely öntözésben részesül, mégis azt fogjuk tapasztalni, hogy annak szélei kivannak száradva oly annyira, hogy az alom-anyag tökéletesen felismerhető lesz még hónapok múlva is s úgyszólván semmi nemű változáson sem ment keresztül.

Ennek oka természetesen abban rejlik, hogy a telep széleit rendszeren a legszalmásabb részeiből készítik a trágyának, mivel így könnyebben adható meg annak négyszögletes alakja. — Az ily módon kezelt telep még hónapok múlva is bátran szalmakazalnak nézhető, s hogy a benne foglalt trágya tényleg nem felel meg feladatának, az bizonyos, mert ezzel a talajt egyes helyeken úgyszólván csak

szalmával hintjük be s dacára a kihordás okozta költségeknek, nem érjük el a kitzított célt, — a remélt eredményt. Ezen körülmény pedig elkedvetleníti gazdáinkat úgyannyira, hogy azok, ha lehetséges, még kevesebb gondot fordítanak telepükre.

Mi történik ily kezelés mellett a trágyalével? — A legtöbb gazda nem ismeri annak kitünő hatását s ügyet sem vet rá, avagy nem rendelkezvén megfelelő eszközökkel, nem tudja azt réjtjére kihordani, sőt olyan is akad, ki szorgalmasan kihordta réjtjére a trágyalevet a nélkül azonban, hogy azt vízzel felhigitotta volna s ezáltal növényzetét tönkretette, a maró hatású lével. — Az ilyen gazda legveszedelmesebb apostola a trágyalé megsemmisítésének.

Ha ellenben a telepet rendszeresen megöntözzük, abban a korhadást igen előnyösen befolyásoljuk, a mennyiben a szükséges nyirkosságot megadtuk neki. — Tulságba menni természetesen itten sem szabad, mert, ha ismét lében úszik a trágya, akkor nem juthat hozzá kellő mennyiségben oxigén s a korhadás tökéletlen lesz, miként ismeretes humuszok képződnek.

Sok gazdát azon körülmény tartja vissza a trágya megöntözésétől, miszerint az kilúgosodik. — Ebben tökéletes igaza van. Ő ugyanis az udvar közepén, vagy bármely részén, rendszeren egy eminens helyen, hol már természetből volt valami gödör, összerakja az állatától nyert trágyát, sőt olyan lelkiismeretes, hogy nemcsak a trágyalevet fogja fel, hanem a környékről összegyűjthető csapadékot is, úgyszintén a kútnál kiöntött vizet. — Vasárnap nem lévén egyéb dolga, neki áll cselédeivel s kupával vagy vederrel felmervén az összegyűlt rengeteg sok levét, reáüzíti a telepre. A rosszul letaposott telepen gyorsan keresztül fut a víz s útközben magával ragadja a szalmán imitt-amott lévő kevés ürülék s azután elfolyik a ház melletti árokba avagy a vizet szolgáltató kútba, s annak tartalmát igen kellemetlen zamatúvá teszi. Ilyen körülmények között tényleg nem lesz célirányos az öntözés.

Ha azonban gondoskodunk róla, hogy a csapadék ne folyhasson a trágyalé-kútba, legfeljebb a telepre hulló eső- vagy hólé, akkor az oldat koncentrált marad s kiválóan alkalmas a trágya megöntözésére annál is inkább, mert egy okszerűen kezelt telepen jól letaportják a trágyát s így a reá öntött lé nagyon lassan szivároghat bele s nagy részét felfogja az alom-anyag, kis része pedig, mely keresztül szivárog rajta, ismét visszafolyik a trágyalé kútba és mi sem megy veszendőbe.

Itt kilúgzásról szó sem lehet tehát, mert a lé az összetiprott trágyán oly akadályra talál, mely megátolja annak gyors átszivárgását, s így a lé mechanikai oldó hatása elvész, a mi pedig a chemiai illeti, az sem jöhet számba, mert a jól kezelt lé oly koncentrált már felöntés alkalmával is, hogy az nem old ki semmit a trágyából, sőt ellenkezőleg a lé nagy része felszívatik.

A mi az öntözés okozta fáradságot és költséget illeti, az oly csekély, hogy szót sem érdemel s a trágya jobb minőségében busásan megtérül.

Nagyobb telep megöntözésénél rendszeren szivó-nyomó kútnak alkalmaztatnak; a kis gazda azonban ilyennel nem rendelkezik. De ez nem is föltétlenül szükséges, mert egy kötéltre kötött vederrel kényelmesen elvégezheti az öntözést a kút körül, a telep széleit pedig oly módon nedvesítheti meg, hogy két deszkát derékszög alakban összeszögez, s azt lefekteti

a telepre s bele önti a levét, mely végig fut ezen a vályun, s így meg van kimélve a gazda attól, hogy minden vederrel a telep széleig fáradjon. — Mivel a telepek épen szélei vannak kitéve legjobban a lég szárító hatásának s különben is itt van a legtöbb szalmás rész felhalmozva, magától értetődik, hogy azt kell leggyakrabban s legjobban megöntözni, hogy jól tele szivja magát, s a korhadásban ne maradjon mögötte a telep belsejében felhalmozott trágyának.

Hogy azonban ezen előnyök tényleg érvényesülhessenek, föltétlenül szükséges egy, a célnak megfelelő trágyatelep. — Ma már nagyon sokféle metódus szerint készítenek telepeket s a legkülönbözőbb anyagból, melyek a célnak több-kevésbé felelnek meg, de előállításuk rendszerint oly költséges, hogy a kisgazda által nem alkalmazható. — Ezen bajon azonban nagyon könnyen lehet segíteni olyan formán, hogy a telep helyét 30–50 cm. mélyen kiássuk s a kivett föld helyébe szivós agyagot (sárga föld) teszünk, még pedig úgy, hogy először csak egy néhány réteget s azt sulyokkal jól ledöngöljük, ha esetleg száraz megöntözzük vízzel, erre egy másik réteg következik, melyet szintén hasonló eljárásnak vetünk alá, s ezen rétegrést, mindaddig folytatjuk, míg a fenék eléri a kívánt vastagságát. — Czélszerű lesz a telep oldalait is pár cm. magasan kisujkolni.

Midőn ezzel készen vagyunk, egy kupa vizet öntünk a telepre oly célból, hogy megtudjuk annak folyásából, merre van lejtése a fenéknek. Ezt azért kell tudnunk, hogy oda a kút is igen egyszerűen és olcsón állítható elő. Ugyanis a legmélyebb helyre gödröt ásunk s abba egy ócska petroleumos hordót avagy más rendelkezésre álló hordót sulyesztünk oly módon, hogy annak felső széle a telep fenekével szineljen s most ezt is körül döngöljük sárga földdel, nehogy mellette szivárognon le a trágya lé.

Ha a telep az istálló közelében készül, nagyon czélszerű lesz az állás mellett kis árkot hagyni, melyen a lé elfolyhasson s az árok folytatását képező csatornán, a kútba jusson. A telep széleit pedig feltöltjük a gödör kiásásánál nyert földdel, mely megakadályozza a csapadék odajutását.

Ilyen telepet mellett a gipsz alkalmazása igen czélszerűnek mondható, mert megakadályozza az ammoniák elszállítását s nem kell attól tartanunk, hogy bedugaszolja a trágyalé szivattyút, mivel az itt nélkülözhető.

Nagyon természetes, hogy a sósav vagy kénsav alkalmazása a trágyalé-kútban csakis előnyös lehet.

Nyilvánvaló tehát, hogy telepöntözése nemcsak hasznos, hanem föltétlenül szükséges is, de csakis azon esetben, ha a trágya helyes kezelésben részesül és a célnak megfelelő telepen.

Demeter Andor.

KISSEBB SZAKKÖZLEMÉNYEK.

Karós vagy sodronyrendszer alkalmazunk-e a komlótermelésben? A komló-növény szempontjából természetszerűbb, ha az indának nem kell nagyokat csavarodnia: így a növény a dróton inkább kuszik fel. A karón nagyobbakat, kisebb közőkben csavarodhatik, többször le is csuszik, így többször kell felkötözni. Azonkívül a karókat őszszel pontosan ki kell szedni, tavasszal leültetni ami mindig igen sok bajjal jár! Azzal, hogy a karóra nehezebben kapaszkodik *eleinte* a komló:

MAGYAR FENYŐMAG PERGETŐ GYAR.

ERDÉSZETI MAGKERESKEDÉS

FARAGÓ BÉLA Z.-EGERSZEGEN

ajánl mindennemű hazai s külföldi legmagasabb csiraképességű tű és lomblevelű

Erdei vetőmagvakat

tölgyemköt s gyümölcsfa magvakat.

Kitüntetve díszoklevél, arany s ezüst éremmel s számos erdészeti hatóság elismerő nyilatkozatával.

Árjegyzék bérmentve.

(275.)

10—12 nappal lassabban nő, mint a vékony zsinegen, ez pedig fontos momentum mert a tavaszi munkákkal épen arra törekszünk, hogy minél hamarabb felnőjön a komló s hogy ezután fent mennél gyorsabban és erőteljesebben lombosodjék s virágozzék. Igaz, hogy a szél többször tesz kárt a sodronyrendszerben s ennek az aratása is körülményesebb. A hol van elég 10—12 éves s ritkítás alá eső fenyves, a hol tehát olcsó a karó, gyakori a széljárás s kevésbé értelmesek még a komló munkások, ott inkább karós rendszert állítsunk be. A sodronyrendszer — ha szilárdan van felépítve — tartósabb, költsége több évre oszlik el, míg a karókat talajonként változva 6—8 évenként kell ujtani. Cséres L.

A világ legnagyobb tyukászata Észak-Amerikában Little Cropnton városban (Rhode Island államban) van. Tulajdonosa évenként 1,800.000 tojást küld szét. A kis tyukó lak nagy sokasága messziről sajtós benyomást tesz a szemlélőre. 40 - 50 tojó tyuk lakik egy kakással egy kis ólban, mely 8 láb magas, 12 láb széles. Reggel főtt veteményből, burgonyából s buzaderczéből álló pépet, estére tiszta árpát kapnak. A délutáni etetéskor gyűjtik össze a tojásokat. A roppant mennyiségű ételt a felvigyázók kis szekereken hordják szét.

Szalmapenész (*Ophiobolus herpotrichus* Sacc.) a buzatermelőknek nagy károkat okozhat. Ezen penész mycelium fonalai a gyökér egyes részeit s a szalmaszál alját járja át. Rothadás áll be ennek következtében s a buzaszál üres kalászt, vagy kevés léha szemet termel csupán. Igen gyakran ott ütötte föl fejét ez a vész, a hol az elővetemény árpa volt. Kísérletileg igazolták, hogy a szalmapenész az árpát is megtámadja. További kísérletek eredménye fog felvilágosítást adni arra nézve, hogy ilyen körülmények között hogy lehessen védekezni ellene.

Hangyák és egyéb rovarok elűzésére a következő egyszerű szert ajánlják: Egy gyűszűnyi Pyrethrumport oldjunk fel egy liter vízben és ezzel locsoljuk meg a hangyák által fertőzött helyeket. A hangyák elfognak tűnni.

A juhok mételykórja sok kárt okoz a gazdának. Védekezni lehet ellene, ha már a baj fellépett s a juhokon halványság és esetleg sárgaság látható, akkor adjunk nekik mindennap kétszer sós vizet, igen jó hatású a gazdák számára könnyen található sós huslé (pác) is. Ez a mételyeket megöli.

Juhok kétszeri nyírása. Kétséget sem szenved, hogy kétszeri nyírással minden esetre több gyapjút nyerünk, mert a nyírás utáni első hónapokban erősebben nő a gyapju. Stohman kísérleténél a nyírás utáni 151 napig a gyapju növése kétszerese volt az utána következő 122 napi növekedésnek. Kétszeri nyírással 15—30%-kal több gyapju nyírható, mint egyszeri nyírással. De figyelembe kell venni, hogy a többszöri nyírással a gyapju finomságából veszít — és hogy a szeptemberi nyírás után meghülés folytán az elhullás növekszik. Finom és rövid gyapjas juhok a kétszeri nyírásra nem alkalmasak. Kétszeri nyírás mellett nagyon korán kell bárányoztatni, hogy április végére az első fűrésztés, illetve nyírás, idejére a bárányok megerősödjék legyenek s mindennemű takarmányt jól fogyasztanak.

Mikor lehet az őszi gabonákat leghatásosabban feljavítani? A gabonafélék növekedésénél két korszakot különböztethetünk meg. Az első a bokrosodás befejeztéig tart, a második pedig a magvak megérleléséig. Szükséges a fiatal növénynek már a fejlődés első stadiumában sok tápanyagot nyújtunk, hogy gyorsan fejlődjen a parasiták ellen védekezhessen, a második időszakban azon még bővebb fejlődésre van szükség. A fejlődést leginkább a chilisalétrómmal lehet siettetni, feltéve, hogy egyéb növényi tápanyagokban nincs hiány. A salétromot legjobb többször, kis adagokban adni a növényzetnek. A feltrágyázást illetően néhány kísérlet azt mu-

tatja, hogy legnagyobb a terméstartalom, ha az április végén vagy május elején adatik. Wagner tanár is arra az eredményre jutott, hogy a tavasszal alkalmazott salétrom a leghatásosabb.

A falomb értéke. A falombot a kertészek tudvalevőleg összegyűjtik s trágyául használják fel. Rendesen compostot készítenek belőle, a melyet egyéb hulladékokkal kevernek, ismételten megöntözik s többször átforgatnak. Ilyen módon igen jó nitrogéndús trágya készül belőle, csak phosphorban igen szegény, a mi pedig nagy baj, mert a kerti növényzetnek a phosphor az éltető eleme s ha ez nincs elegendő mennyiségben a talajban, a növényzet fejlődése nem lesz kielégítő. Nagyon helyesen cselekednének tehát a kertészek, ha a falomb-compost közé jelentékenyebb mennyiségű superphosphatot is kevernének.

IRODALMI SZEMLE.

Hazai lapokból.

A „*Székely Nemzet*”-ben „Székelyföldi hangok” című dolgozatának III-ik részében az illusztris publicista, *Potsa József* kiváló tudással mutat rá azokra a feltételekre, melyeket a kormánynak kell teljesíteni, hogy a székely idehaza találhassa meg megélhetésének kellekeit.

1. Minden megyében gazdasági cseléd-és napszámosképző, az azon vármegye gazdaszatát érintő mintagazdaság felállítására.

2. A kivándorlás megakadályozására ipar-telepek felállítására s a háziipar kivitelképes cikkeinek értékesítésére gyűjtő raktárak létesítése.

3. A kivitelre képes ipari cikkek — fa és bőriparcikkek — vasuti szállítmányi kedvezménye.

4. „Iparkamaráink ne lokális érdekeket szolgáljanak s exclusiv székely városaikat, mert bárhol megjárja talán az üres stéberség, de meg nem engedhető az az iparkamaránál, hol komoly és képzett emberekre van szükség.” Kinek lehet bizalma a székely kamara iránt, mely fizetett közegeinek különleges üzleteket enged? Az iparkamarának a székely ipari cikkek előállítására irányítólag és buzdítólag, eladásuknál a székelység érdekeit szem előtt tartva kell eljárni s meg kell szünni annak az anomáliának, hogy a kereskedők a székely iparcikkek mintáit külföldi gyáraknak kiszolgáltatják és az így készült külföldi produktumokat székely ipari cikkek gyanánt hozzák be forgalomba.

5. A magyar államnak legfőbb érdeke, hogy a magyar nép szapora legyen. S a székelység szegény, de szapora. De a teljesen vagyontalan apák gyermekeinek és az árvák fölneveléséről menházakkal és árvaházakkal kell gondoskodni.

6. A mi a székely kivándorlást illeti, az kétféle. Az egyik, mikor a családapa maga megy ki az országból munkát szerezni s üres szekérral kirándulva, tele szekérral, a keresményével jön haza. A másik, a valóságos kivándorlás az, mikor gyermekeivel együtt vándorol ki s az ország határain kívül elhagyja gyermekeit, legtöbbször leánygyermekét. A kivándorlás ténye törvényileg meg nem akadályozható, ámde a szülői jog kötelességgel jár s így a gyermeke nélkül hazatérő szülő igen is felelősségre vonható bíróilag.

Csak elismeréssel szólhatunk a cikkben felhozott eszmékről. Hangzatos frázisokat hallottunk, lehetetlen eszmék valósággal felbűnjöztek. De józanabb, praktikusabb és keresztülvihetőbb javaslatokat még nem hallottunk erről a kérdéstről.

A „*Köztelek*”-ben az újszülött állatok vérhasát ösmerteti Dr. Marek József. Az újszülött állatok vérhasa az újszülött borjúk és bárányok között szokott egész évjáratokat pusztító mérvben föllépni. Ma már tudunk annyit, hogy nem az anyatej, hanem fertőző

anyag okozza a betegséget. Ez a fertőző anyag az anyaállat nemzórészeiből kerülhet az újszülött bélsatornájába, vagy az alomban van a fertőző anyag és a száján keresztül jut a gyomorba és így történik a fertőzés. A betegség tünetei azonosak a hevenygyomor- és bélhurut tüneteivel és tekintettel arra, hogy az újszülött állatok szervezete még gyöngye, csakhamar kimerülésre és ennek következtében halálra vezet. Az első tünetek, hogy az állat nem szopik, erős hasmenése van. Jellemző a hasmenésre, hogy a bélsár higabb és fehéres színű (fehér hasmenés), vagy pedig vérrel kevert (vörös, vagy véres hasmenés.) A has vagy puffadt, vagy fölhúzódtott és a horpaszok beesettek. Az átvágytalanság következtében az állatok hágyadtak, állandóan fekszenek, a csontrészek kiállnak s hosszabb ideig tartó hasmenésnél a végbél tátong, vagy előreesett. A bántalom jelentkezésétől számított néhány nap alatt elhullanak az állatok. A megbetegedett állatok gyógykezelésénél sok szert használnak, de nem nagy eredmény nyel. A fertőtlenítő anyagnak az emésztőcsatornába való bevitele történhetik a szájon át 1%-os lysol, vagy creolin oldattal, melyből hársányoknak egyszerre két-három evőkanálnyit, borjúknak egy deczit adunk; vagy pedig a végbélen át langyos meleg oldatban kevés keményítőt és opiumtinktúrát 1/2 liternyi mennyiségben önthetünk. Ezek mellett kezdetben hashajtók ricinusolaj, calomel, később hasmenést csillapító szerek, pl. újabb időben tannalbin 0.5—1.0 gr. mennyiségben adagolva használhatók. Erősítőül és a hasmenés csökkentésére jó a betegek szájába naponként többször vörösbort-levest, végbelekbe keményítő s langyos vizet önteni. Tiszta megfelelő hőmérsékű levegő, a tartózkodási hely gyakori alapos tisztítása szintén szükséges.

Ezek a betegség tünetei és az eddigelő használatos gyógyító eljárások.

A „*Magyar Gazdák Lapja*”-ban Milhoffer Sándortól jelent meg érdekes cikk telepítéseinkről. Nem azokat a csengő-bongó frázisokat találjuk benne, melyek ennél a tisztára praktikus kérdésnél olyan nagy szerepet játszottak. Praktikus, józan gondolkodással, világosérveléssel mutatja ki annak az utólag fölmerült eszmének a helytelenségét, hogy a telepítéssel a közép osztályt, a középbirtokost akarják fölsegíteni. Kezdetben a telepítésnek szociális célja volt, később nemzetiségi célok is belefolytak s most legutóbb a tönkrement középbirtokosok fölsegítésének eszméje csimpszkodott belé. Ennek a helytelenségét bizonyítja be Milhoffer. Először is nincs alapunk a középbirtokosok fölsegélyezésére, s ha mesterségesen kioroszakoljuk „marad a szociális kérdés szociális kérdésnek, nyomorog a nép zöme, terjed a tömegnyomor s egy ember boldogul 15 nyomorán.” Nagyobb szabású akciót föltételezve 3000 középbirtokoson ugyanolyan nagy összeggel segíthetnénk, mint 45,000 paraszton. A második ok, hogy a paraszt rávan utalva a földmivelésre, máshoz nem ért. Intelligens ember másképpen is tud magán segíteni. Harmadszor: a parasztbirtokos segélyforrásai, hitele csekélyebb, segíteni tehát első sorban ezen kell. És még egy ok van, a mit Milhofferen kívül is mindnyájan tudunk, de a mit olyan bátran, mint ő, egyikünk sem mert kimondani: a *protekcio*, a mi még nagyobb lenne, ha ezt a mentési akciót nem a kormány, hanem valamely a kormányon kívül álló testület végeznék, vagy irányítanák. — És végül a népszaporodást sokkal jobban elősegíthetjük, ha a parasztnak adjuk meg a gyermekei megélhetésének föltételeit. Ezek a Milhoffer döntő súlyú érvei. S a magunk részéről hozzátehetünk még egyet: az a középbirtokos osztály, a mely egyszer már tönkrement és valljuk be őszintén, a legtöbbször maga hibájából ment tönkre, semmi garanciát nem nyújt, diszkreditálja azt az eszmét, hogy a parasztbirtokos rovására, vagy mellőzésével a középbirtokost akarjuk újra földhöz juttatni.

A „Gazdasági Lapok” az első magyar sertéshizlaló részvénytársaság jelentése kapcsán rámutat arra a szinte akuttá váló bajra, mely amugy is sinlődő mezőgazdaságunkat a sertés-kereskedelem pangásával fenyegeti. Az elmúlt év megnövekedett sertéslétszámával szemben konstataható az, hogy a fölösleg kivitelével kizárólag a bécsi és osztrák piacokra voltunk szorulva, vámkülföldre pedig nem szállíthatunk semmit, mert a sorompóit nem nyitotta meg, indokolva ezt a setésvészszel, mely pedig hála a helyes egészségügyi intézkedéseknek, már jóformán meg is szűnt. A másik baj az amerikai zsir, szalonna és egyéb sertés-termékek fokozottabb beözönlése a nyugati államokba, különösen Németországba, mely, ha agrárius szellemben védekezni fog is ez invázió ellen, az egyuttal lehetetlenné, vagy végtelenül nehézé fogja tenni a mi kivitelünket is oda. Ez aztán kérdésessé tenné azoknak a nagyobbbszabású sertésvágó és hús-exportáló vállalatok létesítésének a kivitelét, melyeknek feladata lenne a friss és földolgozott hús exportja. Arra kellene kormányunknak törekedni, hogy ha már eleven sertést korlátlanul nem exportálhatunk, pl. Németországba, engedje meg azt, a mit Oroszországnak megenged, t. i. hogy mi is szállíthassunk a vágóhidakkal ellátott városokba és községekbe eleven sertéseket. A zsir és szalonnaüzletet is erélyes intézkedésekkel kell szabályozni, nehogy mindenféle hamisítások és keverékek a magyar zsir jó hírnevét aláássák. A sok bajjal szemben észlelhető azonban némi javulásra is rá lehet mutatni. Így javulást okozott a romániai sertéseknek ez évben való elmaradása. Üdvös volt a földmívelésügyi kormányának a sertéskivitel érdekében Ausztriával kötött egyezménye és végül a sertésvész lokalizálása, nagymérvű csökkenése. A javulások fokozásával s a bajok korlátozásával remélhetjük csak sertéstenyésztésünk s kereskedelmünk újbóli, a régihez hasonló föllendülését.

—r—ó.

Külföldi lapokból.

Az erősítő takarmányokról. (Kraftfutttermittel.) Az élő állati test folyton veszít anyagából, kilégzés, kiválasztás által. A levegőnek és a földnek részben visszaadja, amit tőle elvett. Ezt az anyagvesztéséget kell folyton pótolni a takarmányokkal, tápszerekkel, mely elnevezés alatt értünk minden olyan akár állati, akár növényi eredetű anyagot, mely képes az életfolyamatok közben elvesztett, elhasznált anyagokat pótolni. A tápszereknek csak egyrésze tápanyag, azaz olyan anyag, melyet az állat teste felhasznál, más részét kiküszöböli. Az okszerű takarmányozás célja pedig, hogy a tápszerekben lévő tápanyagot minél jobban, teljesebben tudja felhasználni az állat. A tápszerek, főleg az u. n. koncentrált erősítő tápszerek alkotó részei: fehérjevegyületek, (nyers protein); nyers zsírok, keményítő és cukor, farostanyag, végül ásványi anyagok. Ezek közül első sorban a fehérjefélék emészthető része, továbbá a keményítő és cukor s az ásványi sók egy része jönnek tekintetbe, mint tápanyagok. A nyers rostanyagok részben celluloséból állanak, a minék a vegyi összetétele épen olyan, mint a keményítő s a kérődzők megemésztik, de csak mintegy felét a táplálékban foglalt cellulosénak. Ha mint tápszer csekélyebb értékű is, de mint diététikus szer fontos, ugyanis a kérődzők bélsövét élénkebb mozgásra, tevékenységre ingerli s így a felvett tápszer jobb kihasználását nagyban mozdítja elő. Különösen fontosak az állattenyésztéssel foglalkozóra az ugynevezett koncentrált (tömörített) és az erősítő tápszerek (Kraftfutttermittel), melyek használata még manapság nagyon kevésé van elterjedve. A koncentrált tápszerek főértéke abban van, hogy általuk a gazda képes a táplálékban szándékolt speciális összetétel létrehozni, anélkül, hogy a táplálék nagy tömegűvé válna. Épen ezért az áraik sem lesznek drágábbak megfelelő kihasználás mel-

lett. Sokkal megfelelőbb a takarmányban hiányzó vagy igen csekély mértékben jelenlévő tápláló-anyagokat koncentrált tápszerek alakjában nyújtani az állatoknak, mint más fajta — esetleg nagy tömegű takarmánnyal. (Der Deutsche Landw.)

Az őszi búza és a fagy. A francia gazdákat most nagyon foglalkoztatják a deczemberi fagyok és hirtelen beállott hőemelkedésekkel előállt nagy károk és behatásan foglalkoznak okaival és az újbóli vetés kérdésével. Az egyik ok az, hogy a franciaországi vetések között az idejéjárás miatt nagyon sok a kései vetés. Holott a francia gazdák szabálya, hogy Simon nap (október 28.) utáni vetés már késő. Az egyik vélemény az, hogy azokat a földeket, melyeken a búza tönkrement s melyeket teljesen újra kell vetni, meg kell fordítani. A másik vélemény oda nyilatkozik, hogy az elvetendő talajt nem kell újra szántani; hanem csak megfogasolni, vagy a sorvetőgépet csoroszlyájával 3—4 cm. mélyre alátemetni. Ilyenképen elkerüljük azt, hogy idegen gyommagvak kerülnek fölszínre, melyeknek a megforgatott talaj kedvező lenne a csirázásra és fejlődésre s melyek ez által később károsak lennének a búzára és a talajra. A rávetésnél gondosan meg kell vizsgálni előbb azoknak a növényeknek gyökerét, melyeket megakarunk hagyni. A gyökereknek teljesen normálisoknak kell lenni, mert csak úgy remélhetünk kielégítő eredményt. Azokat a földeket, a hol a kiveszett búza 50%-ot tesz ki, teljesen újra kell vetni. (Journal d'agriculture pratique.)

É.

Könyvszemle.

„A magyar gazda kincsháza.” Valóban annak lehet nevezni ezt a 358 oldalból álló vaskos kötetet, melyet *Darányi Ignác* földmívelésügyi miniszter megbízásából *Tormay Béla* min. tanácsos állított össze s mely magában foglalja mindazt, a mit a gazdasága körül, de saját helyzetét illetőleg is minden gazdának tudni kell. Következő számunkban bővebben fogjuk ösmertetni azt a hozzánk beérkezett értékes munkát. (+)

EGYLETI ÉLET.

Az E. G. E. igazgató-választmánya rendes ülését február hó 24-én tartotta meg.

Elnökölt: Cs. Szabó József egyl. elnök.

Elbádatott és jegyzett: Tokaji László egyl. titkár.

Jelen voltak: Br. Bánffy Ernő, Gajzágó Antal, Miksa Imre, Nagy Dezső, Nagy Lajos, Veress Ferencz vál. tagok és Csermák János egyl. pénztárnok.

1. Elnök az ülést megnyitván, jegyzőkönyv hitelesítésére fölkéri Nagy Lajos, Miksa Imre és Gajzágó Antal v. tagokat.

2. Megelőző, január 30-ik vál. ülés jegyzőkönyve fölolvastatván, tudomásul vétetik.

3. A pénztár január havi forgalmáról szóló jelentés felolvastatik.

3144-88 K. áthozatal

2650-65 K. bevétel

4295-35 K. kiadás és

1500-18 K. maradvánnyal jóváhagyó tudomásul vétetik.

4. Titkár előterjeszti a Háromszék vármegyei gazdabizottság átiratát melyben az E. G. E.-vel közösen rendezendő országos gazdaértekezlet f. évi június 5-én (pünköst harmadnapján) Sepsiszentgyörgyön való rendezésére az E. G. E.-et fölkéri. Az értekezlet tagjai szövetkezeti ügyek, adóreform, értékesítés, új gazdasági ágak, székely kérdés, stb. Választmány az átiratot örömmel vette tudomásul és Pótsa József v. b. t. t. főispán elnöklete alatt Béli Tivadar, Gidófalvi István, Gyárfás Endre, Lészay Ferencz, Mikes Zsigmond gr., Sperker Ferencz, Székely György, Ugron Zoltán, Szentkereszt Béla br., Ujvárosy József, Nemes János gr., Miksa Imre, dr.

Szentkirályi Ákos tagokból álló előkészítő bizottság küldetik ki az értekezlet rendezésére.

5. Ugyanő jelenti a földmiv. miniszter ad 98,198 sz. leiratát, melyben a gazdasági előadások rendezésére engedélyezett 3600 K. segély második, 1800 K. részletét kiutalja.

6. Ugyanő bejelenti, hogy a földmiv. miniszter az 1900. jan. 18—23-ig tartott telepítési szakértekezlet jegyzőkönyvének 100 példányát az E. G. E.-nek az az iránt érdeklődő tagok részére megküldi. Köszönettel tudomásul vétetik.

7. Előadja az Udvarhely vármegyei gazd. egyesület bikadijazásra fordítandó 200 korona segély iránti kérelmét. Választmány megszavazza s az egylet képviselőjében egyl. titkár és Jakab László v. tagot küldi ki.

8. Előadatik az erdélyrészi falkavadász-társulatnak az »E. G. E. versenydíja«-képen az egylet által kiadandó 300 K. versenydíj iránti kérelme. Megszavaztatik.

9. Bejelentetik az ülésen 26 új tagnak belépése és pedig: 12 alapító és 14 rendes és évdíjas tag. Örvedetes tudomásul vétetik.

10. Indítványoztatik, hogy a földmívelésügyi miniszterhez felterjesztés intéztessek az iránt, hogy a kolozsvári gazdasági tanintézetnél lévő pinzgani tenyésztés a kolozsi állami gulyától beszerzendő magyar-erdélyi pepinériával helyettesítsessék, a magyar-erdélyi fajta tenyésztésének emelése szempontjából. Választmány az indítványt elfogadja.

11. Dr. Szentkirályi Ákos indítványozza, hogy az E. G. E. nagyobb díjakkal országos jellegű *tejlőversenyt* rendezzen havonkénti próbafejésekkel, egész tehenészetek részére, állami fölügyelet mellett. Indítványozó megbiztatik a jövő ülésre tervezet elkészítésével, mely munkához még Tulogy Soma és Jakab László tagok küldetnek ki.

Több tárgy nem lévén, elnök az ülést bezárja.

Állattenyésztési szakosztályi közgyűlés. (Febr. 25. d. e. 11 órakor.) A szakosztály közgyűlésének nevezetesebb tárgyai voltak:

Az idej kolozsvári tenyészállat-kiállítás ügye A kiállítás szeptember hó elején fog megtartatni a rendes helyen, a mennyiben lehetséges lesz, a Máttyás-szobor leleplezésével egyidejűleg.

A harmadévi rendes választások során egyhangulag megválasztattak: elnökek: gróf Bánffy György v. b. t. t., alelnököknek: báró Jósika Gábor és ifj. br. Zeyk József.

Szakosztályi elnöknek eredményes vezetéséért a közgyűlés jegyzőkönyvi köszönetet szavazott.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

Gazdasági szakirodalmi pályázat.

Az „Erdélyi Gazda” szerkesztősége — a gazdasági szakirodalom fejlesztése céljából — a következő pályadíjakat tűzi ki:

1. *Gyakorlati irányú és tárgyi cikkek*re, melyeknek tárgya a mező- és kertgazdaság, gyümölcsészet, állattenyésztés, baromfitenyésztés, méhészet, vagy bármely más gazdasági ágból szabadon és tetszés szerint választható:

1. díj: 10 drb 10 koronás arany,

2. díj: 5 drb 10 koronás arany.

2. *Gazdaságok és uradalmak ismertetésére* (terület, fekvés, talaj, kezelési és gazdálkodási rendszer, állattenyésztési irány, takarmányozás, trágyázás, termés eredmények, értékesítés, tisztajövedelem stb.):

1. díj: 10 drb 10 koronás arany,

2. díj: 5 drb 10 koronás arany.

3. *Trágyázási, trágyakezelési és műtrá-*

gyázási eljárások és kísérletek leírására, különös tekintettel az istállótrágyára és a szuperfoszfátra:

1. díj: 10 drb 10 koronás arany,
2. díj: 5 drb 10 koronás arany.

4. *Mezőgazdasági termények (bármely termelési ág) értékesítéséről irandó gyakorlatias cikkekre:*

1. díj: 10 drb 10 koronás arany,
2. díj: 5 drb 10 koronás arany.

Pályázati feltételek.

A pályaművek beküldésének határideje az 1. és 4. alattiakra: mostantól kezdve 1900. év szeptember hó végéig; a 2. és 3. alattiakra: 1900. márczius hó végéig.

Terjedelem: az 1., 3. és 4. alattiaknál rendes ív irópapirnagyságban írott 2 oldaltól legfennebb 15 oldalig, a 2. alattiaknál: 5 oldaltól 25-ig mehet.

A beküldő neve a cikk alá odaírható vagy — tetszés szerint — álnév és jellegű levélke is használható. Mindenesetre kijelentendő azonban a kísérő levélben hogy a mű pályamunka.

Minden közölhető munka a lapban ki fog adatni.

A bírálatot az Erdélyi Gazdának erre külön felkérendő 50 legrégibb előfizetője fogja annak idején — a nekik küldendő kérdőpontok útján — szavazattöbbséggel megejteni.

A kitűzött első díjak, a 2. alattiak kivételével, csak abszolút becsü munkálatok beküldőinek adatnak ki. A második díjak — legalább öt közölhető pályamunka beérkezése esetén — a viszonylag legértékesebb mű írójának is kiadatnak. A 2. alattiak közül, ha legalább öt mű közölhető leend — az első díj a viszonylag legjobbnak is ki fog adatni.

A szerkesztőség a közölt és arra érdemes pályaművekért a szabály és kulcs szerinti írói tiszteletdíjat külön kiutalja.

Kolozsvárt, 1899. november hó 5-én.

Az „Erdélyi Gazda” Szerkesztősége.

— Tenyészbikakiállítás Sz.-Keresztúron.

Febr. 28-án folyt le igen jó sikerrel és kivételes jó idő mellett az udvarhelymegyei gazdasági egyesület által rendezett XII-ik tenyészbikakiállítás, melyen Darányi minisztert Tormay Béla min. tanácsos képviselte s rajta kívül igen sok notabilitás volt még jelen. A kiállítás, melynek szakszerű méltatására alkalmissal visszatérünk, határozott haladást jelez a magyar erdélyi fajta érdekében folyó akció terén. A birtokosok közül első díjat nyert: Sperker Ferenc „Csákó” nevű 2 éves bikája, második: Dr. Gyarmathy Dezső „Pandur” nevű 2 é., harmadik: Br Szentkereszt Pál „Jóska” n. 2 é., negyedik: Somogyi Albert „Lehel” n. 2 é., ötödik: Bárczay Gyula (Tisza-Bura, Szolnokmegye) „Fátyol” n. 3 é. és a hatodik: Gáspár József „Ficzko” nevű 2 é. bikájával.

A kisbirtokosok közül díjakat nyertek a köv. sorrendben: Szentgyörgyi Lajos, Bíró János, Incze Gergely, Lőrinczy János, Fekete József, Barabás Mihály, Keresztes János, Nagy Sándor, Keresztély Márton, Fekete János, László Gergely. A községek közül (tartásért) díjat nyertek: Kis-Solymos, Új-Székely, Kányád, Rugonfalva.

A bírálat értékszámrendszer szerint történt. Kiosztatott összesen 1300 korona. Eladás első napon: kb. 50 drb. Árak: 250—550 forintig.

— **A földművelésügyi kormány könyvkiadványai.** Tükördarab, mely Magyarország kulturáját részben, de igen jellemzően mutatja, az a kimutatás, melyet a földművelésügyi miniszternek a gazdasági szak- és népies irodalom fellendítése felől végzett akciójáról kézhez vesszünk, Tizezrenként negyedik kiadást ért s már fogytán van a szőlő-művelésről szóló jeles mű, melyet oly osztatlan érdeklődéssel fogadott a szaksajtó, a közönség, mint még szakművet eleddig soha. És hogy a magyar embernek a könyvtől való iszonyódása nem olyan nagy, mint sokan hirdetik, kitetszik abból, hogy legtöbbje mérsékelten, egy koronával árusítva került forgalomba, csak lelkészek, tanítók kapták ingyen. Csanádi Gusztáv dr. borkezeléséről szóló műve, a pinczeszövetkezetekről való pályakoszorus mű, Molnár István jeles fatenyésztés című munkája megannyi 50—50 ezer példányban került forgalomba, ép ennyi példányban a borkezelés és mesterséges borokról való könyvecske is. A népies gazdasági előadások során a gazdasági kérdések minden ágát felölelő füzetekből 123.715 példányt osztottak ki a miniszter támogatásával a gazdasági egyesületek. Vegyük ehhez a hatalmas kulturtevékenységhez a gazdasági és népkönyvtárak tisztos számát, mely kultur-eszközök, a míg egyrészt a társadalmi békét, másrészt, a mi eddig csak a sajtó és zöld asztalok jámbor óhajta volt, a belterjes gazdálkodásra való kedv ébresztését és egy erős gazdasági közvélemény inaugurálását célozzák.

— **Hivatalos lapból.** A m. kir. földművelésügyi miniszter Göllner János uradalmi mérnököt, gazdasági tanintézeti rendes tanárrá nevezte ki s szolgálatára a kolozsvári m. kir. gazdasági tanintézet műszaki tanszékéhez osztotta be. — A m. kir. földművelésügyi miniszter Markovics István mikházai lakost, Szolnok-Doboka vármegye deési járására nézve a gazdasági tudósítói tiszttel bizta meg. — A m. kir. földművelésügyi miniszter Udvarhely vármegyének az 1898: II. t.-cz 71. §. értelmében létesítendő községi segélyalapok szervezéséről és kezeléséről alkotott szabályrendeletét 580/eln. 1900. szám alatt jóváhagyta.

— **A vetések állása.** A lefolyt időszakban is rendkívül változó és tulnyomó mértékben nedves időjárás uralkodott országszerte. Gyakran havazott, a hótakaró azonban rövid ideig tartott, mert az enyhe, esős időjárásban a hó elolvadt, minek következtében a vetéseken, illetve a mezőkön nagyon sok helyen álló víz is képződött. Néhol a folyók és patakok is kiáradtak (a felvidéki és erdélyi vármegyékben) és elöntötték a réteket s itt-ott a vetéseket is. A bőséges eső és havazás következtében a kártékony férgek és egerek nagyobb részt kipusztultak: a vetések pedig felüdülték, sőt a későn vetettek is nagyobbára kikeltek. Helyenkint azonban az elvetett mag megromlott, másutt, bár kisebb mértékben, a vetések kipállottak, sőt itt-ott kifagytak Nagy általánosságban az őszi gabonavetések kielégítően állanak. Mindenesetre azonban állandó jó időre volna szükség, mert különösen az esetleg beállható száraz, hideg időjárás a fejlődésben levő vetéseket érzékenyen károsíthatná. A repczevetések csak részben kielégítőek, helyenkint kivesztek. A lóherékben és luczernásokban az egérok pusztítás következtében jelentékeny a kár. E miatt sok helyen fel fogják szántani, különösen az erősen megkárosodott hereféléket. Takarmányművekben helyenkint, különösen a Felvidéken hiány mutatkozik; sőt néhol az ország egyéb vidékein is panaszkodnak a gazdák emiatt. A szőlőkben az ólmos esőzések és az erre következő nagy hidegek kisebb nagyobb kárt okoztak; néhol a gyümölcsfák is szenvedtek.

— **Gazdasági előadások intelligens gazdák részére.** A marostordamegyei gazdasági egyesület s az O. M. G. E. karöltve rendeznek gazdasági előadásokat Marosvásárhelyt 3 napon át márczius hó első hetében. Mint halljuk, nemcsak jelzett, de több erdélyrészi megyéből is számos birtokos és gazdatiszt jelentkezett, a mi nem kis érdeme gr. Tolhagi elnöknek és Dósa Sándor titkárnak. Elő-

adókként a kolozsvári gazd. tanintézet 3 tanára kéretett fel az O. M. G. E. által és pedig dr. Szentkirályi Ákos az állattenyésztés újabb hiányairól beszél, Szecsey István a gazdasági üzem berendezkedéséről s dr. Baintner J. a növények táplálkozásáról és életéről Tervbevetetett a megyei egyesület által, hogy az előadások végeztével egy alakítandó marosvölgyi komlóértékesítő szövetkezet eszméje beszéltesse meg.

— **10 éves találkozó.** Febr. 27-én a kolozsmonostori gazd. tanintézet két évfolyamának (1890. és 1891.) volt találkozója, mely alkalommal azonban mindössze haton jöttek össze és pedig: Diószeghy Dezső, Kése Elek, Sándor Albert, Sohár Árpád, Szabó T. Károly és Tokaji László.

— **Népies gazdasági előadás.** A marostordamegyei gazdasági egyesület febr. hó 24-én Mező-Szabédon népies előadást rendezett, a melyen 150 kisgazda jelent meg. A gyűlést az egyesület nevében Jéney Lajos birtokos nyitotta meg lelkes beszéddel. Utána Nagy Lajos megyesfalvi intéző tartott érdekes előadást az állatok táplálkozásáról, majd Cséres Lajos gazd szaktanár beszélt a népnek a *lentermelésről*, a mennyiben ezen növényt az egyesület a Mészeg üde völgyeiben tenyészteni akarja: a téli napokon házi iparhoz akarván így juttatni a népet. Végezetül gróf Bethlen István nagybirtokos is biztatta községbelijeit, maga is elhatározva a lentermelés felkarolását. Nyomában több kisgazda is elhatározta, hogy jó lenmagot kér kísérletezésre a minisztertől. Az előadások után megtekintette a közönség a háziipari tanfolyam kiállítását s kiválasztotta azon tárgyakat, a melyeket a földművelési miniszter urnak fognak bemutatni.

— **Gazdasági tanfolyam.** Ördögös-Füzesen 52 tanulóval nyitott lovag Fehrentheil Frigyes Szamosujvárra kinevezett gazdasági vándor- és tanítóképzéshez beosztott tanár gazdasági tanfolyamot. Előadást tart a földművelésről, gyümölcs-tenyésztésről és az állattenyésztésről. A beiratkozott hallgatók szorgalmasan járnak az előadásokra. Ez az első kísérlet e vármegyében és hiszszük, hogy nagyon sok hasznát fogja venni a közönség.

— **A szarvasmarha- és sertésenyésztés érdekében.** A földművelésügyi miniszter a törvényhatóságok útján hívja fel a községeket, hogy a mennyiben állami közvetítéssel vagy támogatással óhajtják beszerezni a tenyészállatokat, legkésőbb márczius végéig terjeszsek föl az állattenyésztési kerületi felügyelőkhöz kérelmeiket.

— **A legújabb hazai magántelepítés.** A földművelésügyi miniszteriumban nemrégiben ankét volt, mely megbeszélve a magántelepítés korlátozásait, a legkülönféle felfogást vallotta. Ugy véljük, kapóra jön egy Nagykanizsáról kapott hírnök, mely szerint ott éppen Nagykanizsa tőzsomszédságában, Borobapusztán, Györffy János földbirtokos községet telepít. A község lakói Vas-, Somogy- és Zalából valók, nagyrészt olyanok, a kiket a földszerezés vágya Szlavoniába csábított volna. A telepnek a telepítési törvény szerint a telepítő juttatott remplom-, iskola-helyet, utcákat. Az élénk Kanizsa mellett lévén a kis falu, bizonyosan virágozni is fog. Minden telepes 10 hold földet kapott, tavaszra az összes házak felépülnek. A magántelepítés természetesen társadalmi erővel az állam minden támogatása nélkül alakult, sikere, alakulási formája, azt hisszük, a magántelepítés ügyében elfoglalt nézetek tisztázását fogja maga után vonni, azért a kis zalai falucsókára a telepítés szakfőhíainak figyelme tekint.

— **A sertésvész.** Őt esztendeje, hogy a sertésvész nálunk pusztít. Hivatalosan 1895 június 1-én vették tudomásul, de köztudomású tény, hogy már februárban hozta be a bajt Romániából egy sertésfalca s a nagyváradi káptalan sertésnyájában fedezték föl. Hivatalos jegyzések szerint Párkány, Martonvásár, Csárgó, Magyar-Óvár, Kőbánya jelentettek inficiáltaknak, de hét napra rá már 47 községet jegyzett föl a hivatalos statisztika, s ezek száma az év végéig 999-re szaporodott föl. A

második évben 1759 község volt fertőzve, de a baj 1897-ben volt legnagyobb, a mikor augusztus hó 21-én 2142 volt a vészes helyek száma. 1898 januárban 685 volt a vészes községek száma. nyáron át 1200—1300 között ingadozott s az év végén 734-re esett. Tavaly 1899-ben 1400—1500 között ingadozott s az év végén 601 volt a vészes községek száma. Ez idén 587-tel kezdődött és most 300 a fertőzött községek száma, tehát öt év multán olyan, mint a vész negyedik hónapjában. Fogalmat nyújt a csapásról az, hogy 1896-ban, mikor tehát nem pusztított olyannyira, Horvátországot leszámítva, 667.000 darab sertés hullott el sertésvészben (Somogyban 35.528, Szatmárban 48.271 darab.) Óriási kár ez, a melyet még növelnek a megrekedt állatforgalom okozta veszteségek, nem számítva, hogy a vesztegzárral járó kiadások minden évvel ezekkel terhelte meg a községek háztartását.

— **Lóhere- és luczernamag tisztításra** ajánljuk az E. G. E. tisztító raktárát, mely a kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank Aru-raktárában (megkeresés és áru is oda intézendő!) van elhelyezve. (Kolozsvár, vasút mellett.) Díjak mérsékeltek. Állami vetőmagvizsgáló állomás általi plombozás! (2)

— **Kiváló szerencse.** Az osztálysorsjáték V. osztályu húzásánál a szerencse által kiválóan kegyelt Török A. és Társa bankházánál, Budapest, Váci körút 4. egy 5000 koronás és még több kisebb nyereményen kívül a 30.000 koronás főnyereményt a 38.928. számú sorsjegyre, részben vidéki, részben fővárosi vezők nyerték 1/8 és 2/8 részekben.

KÖZGAZDASÁG, ÜZLET, FORGALOM.

— **Időjárás.** Nálunk az idő szorványosan — de inkább csak az ország északi felében — és jelentéktelenül csapadékos. A Kárpátok környékén reggel havazott. A hőmérséklet — az észak-nyugati megyékben sülyedt, míg egyebütt változatlan

Északi szelekkel hűvösebb és helyenkint — de inkább csak Észak-Keleten — csapadékos idő várható.
Hőmérséklet: Ó-Gyalla 0-9, Budapest 3-6, Zágráb 9-0, Szeged 4-8, Kolozsvár 4-2.

Budapesti gabonatőzsde.

I. Készárúüzlet.

1900. márc. 1.

Kész buzában az irányzat lanyha volt. Elkelt néhány ezer métermázsza buza 5 fillérrel olcsóbb áron.

A hivatalos árfolyam jegyzései a következők:

Buza	50 kilógramm ára	K.-tól	7-40	8-15	K.-ig.
Rozs	50	"	6-25	6-35	"
Árpa	50	"	5-45	5-70	"
Zab	50	"	5-35	5-45	"
Tengeri	50	"	4-85	5-20	"
Repeze	50	"	12-00	12-50	"
Köles	50	"	5-30	5-80	"

Kolozsvári piac

A csütörtöki (márczius 1-iki) **hetivásáron** a következő gabona-árakat jegyeztük föl.

Buza métermázsánként	K.-tól	12-20	12-70	K.-ig.
Rozs	"	9-30	10-10	"
Zab	"	7-15	08-25	"
Árpa	"	9-15	10-90	"
kukoricza	"	4-45	04-95	"

Magyar Jelzálog-Hitelbank

alaptőkéje teljesen befizetett 15 millió arany forint.

Képviselősege utján **Kolozsvártt** (Jókai-utca 2. sz., gr. Rhédey-ház, I. em.)

4% Záloglevélkölcsönöket

nyújt földbirtokra: 50 évi törlesztéssel 5 százaléknál,

nagyobb városokban fekvő házakra 40 évi törlesztéssel 5-40 százaléknál évi részletfizetés mellett és magasabb leszámítási árfolyam mellett 4 1/2%-os záloglevélkölcsönöket földbirtokra 50 évi törlesztéssel 5-40 százaléknál és nagyobb városokban fekvő házakra 42 1/2 évi törlesztéssel 5-65% évi részletfizetés mellett.

A jelzálogul felajánlott erdélyrészi ingatlanok értékére és a megszavazandó kölcsön összegére nézve az Erdélyi Gazdasági Egylet bizalmi férfiai adnak véleményt. (1.)

A bank képviselőségénél kaphatók 4% és 4 1/2%-os záloglevelek, 3%-os nyereménykötvények.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

B. L. Engedelmet kérünk, de azt, hogy mit, hogyan és milyen formában hozzunk nyilvánosságra, mégis csak mi határozzuk meg. E tekintetben tehát *engedelményeket nem tehetünk*. Sajnáljuk, hogy Ön nem vette észre azt, a mit nekünk észrevennünk kötelességünk és így — mint leveléből látjuk — ok nélkül epéskednie kell.

Ne tessék szem elől téveszteni, hogy az E. G. gyakorlatias irányu gazdasági lap, melynek olvasói világosan érthető dolgokat kívánnak és még a cikkek címét is úgy szeretik, ha első tekintetre a fenekére látnak. Mi pedig, a kik immár 18-ik éve irogatunk ennek a közönségnek, tessék elhinni, tudjuk, hogy mit szeret és hogy mi válik hasznára. Az Ön által annyira sajnált címet: „A költőhártya felszívóképességéről.” a mi olvasóközönségünk egy része tulajdonoson is tudományosan találta volna és emiatt a cikk elolvasását is bizonyosan jobb időkre hagyta volna. Az általunk oda illesztett czímmel azonban sokan elolvasták azt a cikket, olyanok is, a kik, az egész tárgy iránt (t. i. a fertőző anyagoknak a szervezetbe jutása iránt) érdeklődnek ugyan, de arra, hogy az általok ismeretlen kötőhártyanak milyen szerepe van itt, — nem kíváncsiak. Különböztetnünk azt hisszük, hogy olvasóink közül talán senki sem fedezné fel az ellentétet cikk és cím között, talán még Ön sem, ha véletlenül nem Ön volna annak írója. Egyebekben béke velünk.

NYILT-TÉR.

BIZTOSÍTÓ-TÁRSULAT

alapított 1838-ik évben.

Vagyonbiztonsági tőkéje 104 millió korona.

A magyarországi igazgatóság intézője:

Br. PODMANICZKY FRIGYES.

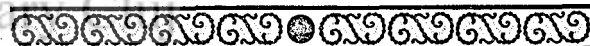
E társulat, mely 62 éves fennállása óta 440 millió koronát fizetett ki károk fejében, biztosít a legjutányosabb feltételek mellett: **tűz- és robbanási-, valamint jégokozta károk** ellen, továbbá az emberek életére, halál és elérésé, valamint kiházasítási esetekre.

Erdélyrészi vezérképviselőség

Kolozsvárt:

Szekula Ákos

vezérfelügyelő. (250.)

LAPFELÜGYELŐ BIZOTTSÁG: Az irodalmi szakosztály elnöke: Br. BÁNYFFY ERNŐ, alelnök: SZABÓ SÁMUEL, tagok: Br. FEILITZSCH ARTHUR, Dr. GIDÓFALVY ISTVÁN, GYÁRFÁS BENEDEK, KUSZKÓ ISTVÁN, LÉSZAI FERENCZ, Bárány MANNBERG SÁNDOR, TUBA LAJOS, TURCSÁNYI GYULA.

Felelős szerkesztő és kiadó:

TOKAJI LÁSZLÓ.

Társzerkesztő:

JAKAB LÁSZLÓ.

Segéd-szerkesztő:

ÉBER ERNŐ.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET TULAJDONA.

HIRDETÉSEK.

Állást keres

egy sokoldalú és jeles képzettségű szakember.

Jószágigazgatói, vagy más magasabb bizalmi állásra, esetleg időszakos megbízásra is reflektál.

Czime: **A szerkesztőségénél.**

Alólirott tisztelettel értesitem a nagyérdemű helybeli és vidéki közönséget, hogy

CSILLAG MANÓ

elismert jó hírnevű

férfi divat, fehérnemű és kalap nagyválasztéku üzletét közjegyző okirat alapján leltár szerint igen jutányos árban megvettem. És ezáltal férfi ingeket, gallér és kényelöket, zsebkezdöket, elegans nyakkendöket, férfi és gyermek kalapokat és sapkákat, utazó plaidok, kocsitakarók, rövid és hosszuszárú vadászharisnyák, sokféle igen finom fekete és színes fildeco strinflik, nadrág tartók, harisnya-kötö, ruha- és fogkefék, illatszerek, bördöndök, pénzszerszények, dohány és szivar-tárczák, esernyök, sétapálczák, téli és bálai kesztyük, utazó utcaiz, valamint vízhatlan köpenyegek és felöltök, vadász és szobai rövid kabátok, többféle ujjas mellény és ujj nélküli bőr piqúé-mellények, *egyszóval nagyon sok és szép férfi divat-árukkal tul halmozva vagyok és mivel*

április elsőig kiárusítani kell

kérem a nagyérdemű közönséget e vállalatomban is támogatni, az áruk nagymennyiségéről, jószágáról és olcsóságáról személyesen meggyözdödni és becses vásárlásaikkal engem szerencsétleni kegyeskedjenek.

Alázatos tisztelettel:

Schéfer András. (259.)

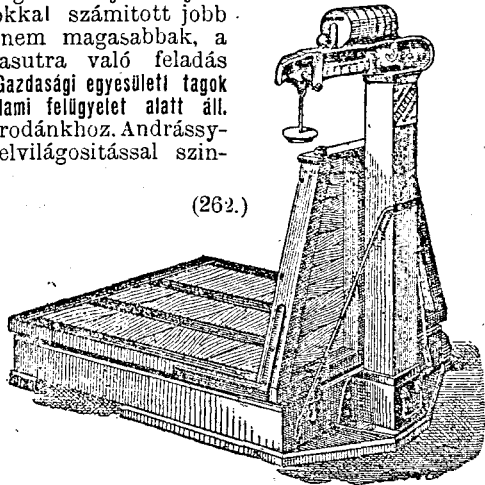
Fairbanks mérlegek a legtikéletesebb mérlegszerkezetek.

A szabadalmazott Fairbanks-mérlegek százados rendszerűek, tolósúlyos fémmérőkarral bírnak s a hidra tett terhet minden ponton egyenlően mérlegelik. Tartósság, pontosság és könnyű kezelésük fogva úgy hazánkban mint a külföldön a legelső díjat nyert legkitünőbb mérlegek.

Gazdasági-, szeker-, marha-, zsák- és raktári mérlegeinket

célszerű és a célnak megfelelő szerkezetük fogva különösen a gazdák, gazdaságok és uradalmak részére a legmelegebben ajánljuk. A jutányos árakban, melyek súlyokkal számított jobb kivitelű tizedes mérlegek áráinál nem magasabbak, a hitelesítés, csomagolás és loco vasutra való feladás költségei már befoglaltatnak — Gazdasági egyesületi tagok árkedvezményben részesülnek. Gyártásunk állami felügyelet alatt áll. Megrendelések közvetlen központi irodánkhoz. Andrassy-út 14. címzendők. Árjegyzékkel, felvilágosítással szintén központi irodánk szolgál.

**FAIRBANKS
MÉRLEG és GÉPGYÁR**
részvény-társaság
BUDAPEST,
Andrassy-út 14.
Gyár: Külső Váci-út 156.

(262.)

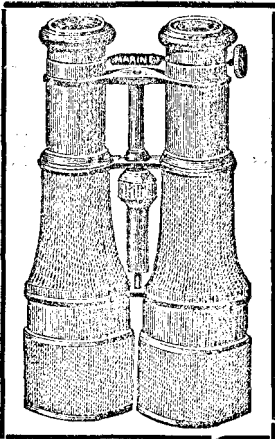
**Keleti J. orvosi műszergyáros
Budapest.**

Főraktár: Korona-herceg-utca 17. sz.
Gyár: (Motor-erővel) IV., Károly-laktanya.
Állandó nagy raktár mindenemű állatorvosi és gazdasági műszerekből, a legújabb előírás szerint.
Olcsó és jutányos árak.
Javítások és működőszőrülések elfogadtatnak.
Képesárjegyzék ingyen. (263.)

CALDERONI és TÁRSA, Budapest,

IV., Váci-utca 30. szám. ↔ IV., Kis-Hid-utca 8. szám.
Gazdaságokban nélkülözhetetlen műszerek.

Aneroid légsúlymérők középfinom és finom művezetel, Higanysúlymérők, Maximal-minimalhőmérők, melyen leolvasható a volt leghidegebb és legmelegebb, valamint a jelen hőfok. Mérőláncok rectificációval, Acél-Mérőszalagok vaskereszten, Szógtűző korong, Üvegház-hőmérők, Szoba-hőmérők, Kazal-hőmérők, Pincze-hőmérők széles beosztással, Melagály hőmérők, Keverék hőmérők, Burgonya mérleg, Esőmérők mérőhengerrel, Hygrometer (nedvmérő), Lambrect-féle nedvmérő, Hitelesített szesz mérők, Hitelesített cukormérők, Kappeler-féle tejmérők, Soxlet-féle tejmérő hőmérővel, Wagner-féle bormérő üvegből, Alambic Salleron készülék, a bor szesztartalmának meghatározására, Szógtűzők, Tábort, mezej és színházi látcsövek, Fényképezési készülékek. Legújabb Zeiss-féle távcsövek, Szemüvegek és orrcsüptetők.

Képes árjegyzék
kivánatra ingyen
és bérmentve.

224.

CSIRÁZTATÓ KÉSZÜLÉK
IGEN PRAKTIKUS, OLCSON
ELADÓ. CZIM A KIADÓBAN!

X

Eladók:

- (egy Kolozsvár határán levő gazdaságban)
1. Széna (szénafű) kitünő minőségű, kb. 60 szekér.
  2. Árpa, vetőmagnak, szép fehér nagy szemű.
- Czim: a kiadóhivatalban. (279.)

Eladó magtengeri.

- A „Lapusnyaki“ tengeri erőben levő üde talajon az összes sima szemű fajták között a legnagyobb termést adja
- A „Lapusnyaki“, mint csalamadé is elsőrendű fajta.
- A „Lapusnyaki“ a szegedi országos kiállításon aranyéremmel lett kitüntetve.
- A cső közepéről morzsolt vetőmag ára:
5 kg. 2 kor.; 50 kg. 12 kor.; 100 kg. 24 korona.
- CS. LÁZAR LÁSZLÓ
Lapusnyak, p. Hunyad-Dobra. (277.)

GAÁL és MOLNÁR

ASZTALOS és KÁRPITOS BUTORAINKAT

a legszolidabb árakban, az érdeklő közönség becses figyelmébe ajánljuk.

(164.)

legnagyobb butor-raktára

KOLOZSVÁRT, Unio-utca 8-10. sz.

Saját műhelyünkben és felügyeletünk alatt szakszerűen készült

Gaál és Molnár.

Takarmány- búzakorpa és dereze

kitünő minőségű, 10 méter mázsán felül bármily mennyiségben

igen jutányos árban

(234.)

eladó.

Értekezni és rendelni lehet levéltileg, akár személyesen: naponta d. e. 11 órakor a lap kiadóhivatalában, hol a korpa is megtekinthető.

Kitüntetve az ezredéves országos kiállításon.

RIMOCZY FERENCZ

butor- és épület-asztalos,

Kolozsvárt, Szép-utca 1. szám.

Elvállal mindennemű stílus butor-készítést a legszolidabb kivitelben. Készít portál és üzleti berendezéseket.

(221.)

KASSANTAL

aranyozó-üzlete

Kolozsvárt, Belközép-utca 14. szám.

Aranyozó műhelyében készít új képereteket tükörkereteket, consolokat, szalon-asztalt, függönytartókat. Mindenféle aranyozott butorokat elvállal jutányos árban felelősség mellett.

Régi keretek aranyozását jutányos árban.

Továbbá templomi aranyozásokat, új oltár készítését rajz szerint. Régi oltárok újbóli aranyozását a legjobb esztétikus arannyal.

Jutányos árban, felelősség mellett elvállal.

Oltár gyertyatartókat, feszületeket jó, tiszta és tartós arannyal, aranyozásért felelősséget vállalok.

Pontos kiszolgálás! (163.)

Az ezredéves orsz. kiállításon fajazonosságért éremmel és oklevéllel kitüntetett „Mikecz-minta-telepen“ Nyiregyházán 1900. évi tavaszi szállításra az alább jelzett kiváló csemege és borfajokból teljesen egészséges, ültetésre alkalmas fajtisza **I-ső osztályu sima** és kétéves európaiszőlővesszők adatnak el a jelzett árakon.

A telep immunis homok.

Fajok nevei	2 éves gyökere- res 1000 drb.			Fajok nevei		
	frt	kr.	frt	frt	kr.	frt
Muskát Candia	8	—	—	Chasselás Negropont	2	50 20
„ Croquant	2	—	18	„ Tokay rózsza rk. bőtermő	3	— 25
„ Zöldesikos	2	—	18	Duce off Buchleuch	20	— —
„ Citronella	4	—	35	Ezeréves Magyarország emléke	50	— —
„ Dr. Róbert Hogg	10	5	45	Genuai zamatos	2	50 20
„ Escholata Superba	10	—	—	Madeleine Angevine	1	— 8
„ Ottonel	3	—	25	Róza Muia di Vacca	2	— —
„ Alexandriai	2	—	18	Dodrelabi óriás szemü	20	— —
„ Li Calábriai	6	2	18	Gibraltár	1	— 8
„ Josling Szt. Alban	—	3	—	Agaponte	6	— —
„ Ferdinand de Lesseps	10	5	—	Oportó (Portugizi) borfajok	1	— 8
„ Frontignan rouge	10	5	45	Megyszin bakar	—	70 6
„ Andalusi	—	5	—	Erdélyi (Vállas Furmint)	—	60 5
„ Rossé	—	3	—	Olasz rizling	3	— 50 4
„ Kailaba fekete	—	4	—	Tramini piros	—	60 5
„ Hamburg black	—	4	40	Nemes kadarka	—	50 4
„ Maders field Court	—	5	—	Nagy Burgondi	—	50 4
Casselas Musque blanc Valódi	—	2	50 20	Mézes fehér	—	50 4
„ „ de Nantes Passatuti	—	2	50 20	Ezerjő	—	50 4
„ „ Szt. Fiake) fajok	—	3	— 25	Kék Bajor (Góhér)	—	50 4
„ de Thomeri	—	1	— 10	Nádor Izabella	—	60 5
„ Croquant	6	1	— 10	York Madéra	—	60 5
„ Dore dit de Fonteneblau	—	1	50 12	Jakvez	—	60 5
„ Napoleon	—	3	— 25	Régi szőlők közé ültetésre igen		
„ Vibert igen korai	—	10	— —	alkalmas négy éves gyökeres tőkék		
„ Queen Victoria Withe	—	5	— —	Nagy-Burgundi, hegyi Furmint.		
„ Angevine	—	1	50 12	Nemes Kadarka és Szlankamenka		
„ Barducis	8	2	— 18	fajokból van 800 drb., ára darabon-		
„ Croquan rouge	6	1	50 12	ként 8. kr.		

Shállítási feltételek: Csomagolás és vasúthoz szállításért csupán saját költségemet számítom A vételár 1/3-át előlegül beküldeni kérem, a fennmaradt részt utánvételezem. Név, posta és állomás vitá-gosan kiirandók. 100 frtot meghaladó megrendelésnél 10% árkedvezményt adok.

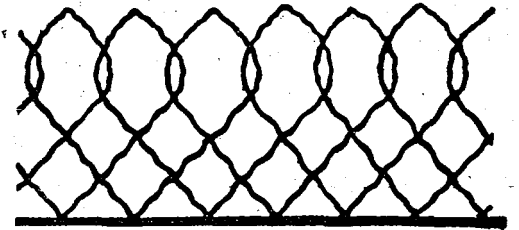
(282.)

Mikecz József
telep intéző.

LÉBER GYULA

első erdélyi sodrony szövet-fonát és szita-áru gyára
KOLOZSVÁRT, Torda-utca 9. szám.

Ajánlja minden e szakba vágó munkáit, ugymint: kertek, erdők, vadaskertek, szőlők, sírhelyek, stb. bekerítéséhez való **Gép-sodrony-fonatait**, majorsági udvarok fo-nattal való bevonását; pincze, padlás, felső világossági, magtár és éléskamra ablakok rostélyzatát, áthányó rosták, szén, koks, kavics válogatásához; szikrafogók gépekhez. Zöldre festett légy szövet, szelelő és löher-rosták. Backer-féle rosták és egyébféle használatra vas-, réz- és czinszövetek, Kruppa-sodrony szegély-zetek, aczél tüskés sodrony-kertek s. a. t. bekeríté-sére. Különféle mintákban, fukeretbe foglalt rosták és sziták, ruganyos ágybetétek (mátráz), sodrony-láb-törölők. Képes árjegyzékkel kívánatra ingyen és bérmentve szolgálók. (121.)

Clichéket árjegyzékek, könyvek, szak- és folyóiratok, ka-talogusok és hirdetések, valamint minden egyéb nyomtatvány illusz-trálásához rajz vagy fénykép után kitűnő kivitelben és legolcsóbb áron készít és szállit:

Fischer Lipót

chemigrafikai műintézete

Budapest,

IV., Kossuth Lajos-utca 15.

az Ujvilág-utczával szemben.

Vidéki megrendelések is legna-gyobb pontossággal és figyelemmel teljesítetnek. (4.)

Reményik Victor

vaskereskedés,

Kolozsvárt Főter.

Ajánlja nagy választéku raktárát mindennemű rudvasakban, vasgerendák, vas lemezek, fehér bádóg, aczélók, vas tengelyek, eke és ekerészleteit, láncz árúk, vas és réz sodrony, mindennemű kovácsolt gép- és sodronyszegek, csavarárúk, rezárúk, faárúk, különféle szerszámok, öntött vaskemenczék, takarék-tűzhelyek valamint mindennemű épület és butor-vasalásokban

Különös figyelmet fordítok a mezei gazdaság és kertészeten megkívántató legujabb és legjobbnak elismert vasekék, kukoricza morzsolók amerikai aczél villák, aczél ások, kapák, csákányok, kaszák és gereblyékre, melyek nyelezve és kiélesítve kaphatók; továbbá mindennemű kerti fűrészek kerti ollók, olló és szemző kések, mindennemű **méhészeti eszközök és mű-lépet**, végül felhivom becses figyelmét dus választéku **konyhaberendezési és háztartási czikkeimre**, melyek közül ajánlok különféle vajverő gépeket, fagyalt gép, zsemleeresztelő gép, husvágó gép, kávé és sódaráló gépe-ket, zománczozott vas és lemez edények, vasbutorok, mérlegek, hilelesített mérők és még sok itt fel nem sorolt hasznos árucikkeket. 258.

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan a legelőnyösebb árakban teljesítetnek.

Kiváló tisztelettel Reményik Victor.

(261.)

tejgazdasági eszközöket vagy gépeket venni szán-dékozik!

tehenészetet akar be-rendezeni!

tejgazdasági telepet ki-ván felállítani!

tejszövetkezetet óhajt létesíteni!

az forduljon teljes bizalommal hozzánk.

Díjmentesen szolgálunk utbaigazítással, tanácssal.

Alfa-Separator

(244.)

részvénytársaság.

ezelőtt: Pfanhauser A.

Budapest, VII., Erzsébet-körut 45.

Eladó burgonya:

Tüllni kislí, Augusztá császárné, Erfurti ju-liusi, Erfurti Goldflocke fajokból eladók 100 kilonként loco Homoródi pályaudvar 10 korona 50 filléért. — Homoród-Héviz, Gróf Haller János. (284.)

Országos Magyar Kölcsönös Biztosító Szövetkezet.

BUDAPESTEN, VIII., József-körut 8.

Alakult 1894. évben.

Elnök: TELEKI GÉZA gróf.

Alelnök: CSAVOSSY BÉLA.

Igazgatósági tagok:

ANDRÁSSY GÉZA gróf, DESSEWFFY ARISTID, PÜSPÖKY EMIL, SZÓNYI ZSIGMOND
TELEKI SÁNDOR gr.

Vezérigazgató: SZÓNYI ZSIGMOND

Az Országos Magyar Kölcsönös Biztosító Szövetkezet a gazdaközönség általános elismerése szerint a biztosítás terén híven megfelel hivatásának; folyton fejleszti a reformokat, melyeket a gazdaközönség évek óta sürgetett és a károknak gyors és méltányos kiegyenlítésével a felek teljes megelégedését vívta ki magának; az

épület és átalány (pauschal) biztosításnál

rendkívül mérsékelt díjaival tetemes megtakarítást tesz lehetővé, a szövetkezet pusztán csak a díjakat számítja fel a megfelelő kincstári bélyeggel; — minden más illeték kizárásával.

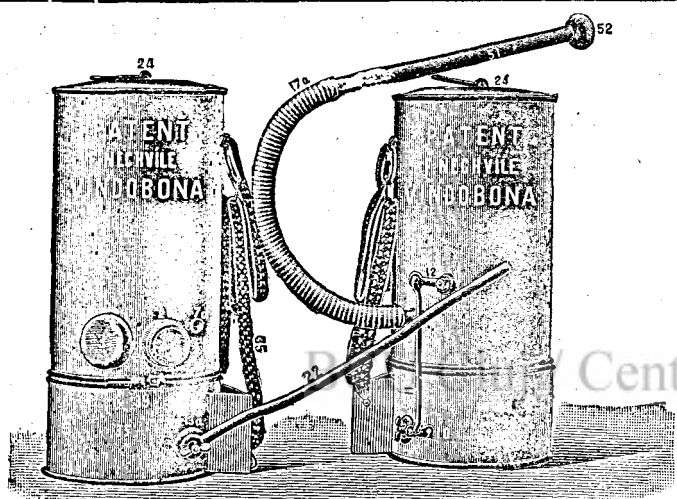
A takarmány és szalmáseléség

biztosítása egy intézetnél sem eszközölhető oly olcsón és oly kedvező feltételek mellett, mint a szövetkezetnél.

Gazdasági egyesületi tagok — tekintet nélkül a biztosított érték nagyságára — a tiszta díjból 5% díjengedményben részesülnek.

Kiszagdnak, ha huszan egyszerre, egy csoportban, de külön-külön ajánlattal terményeiket biztosítják, 10% engedményben részesülnek.

Bővebb felvilágosítással szolgál az igazgatóság Budapesten (József-körut 8.) és a vidéken létesített ügynökségek. (185.)

A szőlő OIDIUM (lisztharmat) betegségének leküzdésére a

„VINDOBONA“

kénfúvó készülék a legjobb, aminek bizonyítéka a geissenheimi (Rajna mellett) gyümölcsészeti és borászati tanintézetben a „Torpille“, „La Rapide“, „Vulcan“, „Universal“ és „Vindobona“ kénfúvókkal végzett összehasonlító kísérletek eredményeképpen a „VINDOBONA“ kénfúvóról kinyilvánított szakvélemény:

»A készülék (Nechvile Ferencz »Vindobona«-ja) rendkívüli könnyüége daczára erős és tartós szerkezettel bír. Működése roppant könnyű, szinte játszva funkcionál. A legtakarékosabban működik.«

Kapható:

Oberth Frigyesnél MEDGYESEN,
vagy közvetlenül

Nechvile Ferencz

szőlőművelő eszközök, érczárú- és pinczegazdasági gépgyárában,

BÉCS, VI. Griesgasse 14. szám.

Vető-
magvakból

Luczerna,
Répamag,
Csomós ebir,
Francia perje
fűmag.

Korán érő:

tavaszi búza,
duppai zab,
székely tengeri.

Gróf Teleki Arvéd úr

Faiskolai termékekből:
vadgesztenye,
kőrifa,
tölgyorsfák és
csemeték,
fűzdugványok.

Magyar
tenyész-

(264.) bikákból

30 drb. kiválóan fejlett példány.

drassói uradalmában,
u. p. KONCZA.

HIRDETMÉNY

szőlőkaró-szállításra.

Alantirt igazgatóság az alvinczi állami telepre 36.000 drb. 3 méter hosszú, 5—6 cm. átmérőjű hasított tölgyfakaró szállítására pályázatot hirdet.

Az 1 koronás bélyeggel ellátott ajánlatok beadandók folyó évi márczius hó 10-ig, a karó pedig a telepre szállítandó a szerződés megkötésétől másfél hónap alatt.

A szállítási feltételek megtekinthetők alantirt igazgatóságnál, avagy levélileg onnan felvilágosítás nyerhető, s a pályázatban a feltételek tudása elismerendő.

A nagy-enyedi m. kir. vinczellér iskola
igazgatósága.

(276.)

Szőlővessző-eladás.

Riparia portalis sima I. oszt. ezre 16 korona

„magolás” „II. „ 8

Csomagolás és vasutra szállításért ezre után
50 fillér számítottatik.

A megrendeléssel az ár egy harmadának beküldése kéretik.

A város tanácsa MEDGYESEN.

Nagy-Küküllővármegye.

(280.)

Marcinkiewicz Ignác

férfi ruha-szabó

KOLOZSVÁRT, Belközép-utca 3. szám.

Ajánlja 18 év óta fennálló s a mai kor és divat követelményeinek teljesen megfelelően berendezett

FÉRFI-SZABÓ-ÜZLETÉT.

Raktáron tart nagyon szép hazai, valamint valódi angol, francia és külföldi szövet-ujdonságokat.

Ugy helyi, mint vidéki megrendeléseket szakszerű munkával pontosan és olcsón teljesít.

(150.)